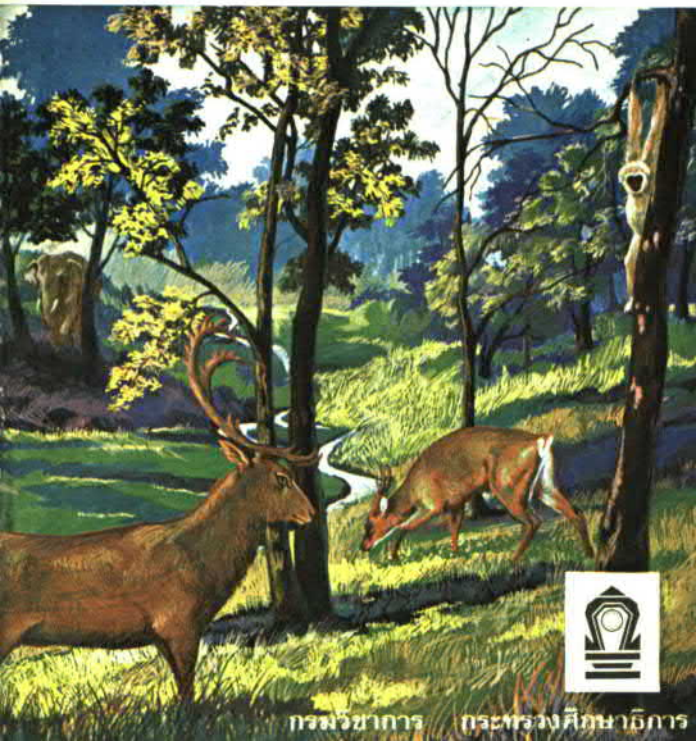

สัตว์เลื้อยงูกับตัวขนม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์

สาขาชีววิทยา
ระดับประถมศึกษา

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

แพลงคิบัส
(ตัวปากเบ็ด)

เอ็กคินา
(เม่นกินมด)

จิงโจ้

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดแรกของโลก

ปัจจุบันมีในทวีปออสเตรเลีย

(ภาพประกอบเนื้อเรื่องหน้า ๘)

๕๕๕

หนังสืออ่านเพิ่มเติม
วิชาวิทยาศาสตร์

สาขาชีววิทยา
ระดับประถมศึกษา

สัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ในประเทศไทย

กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการ ได้จัดทำหนังสือประกอบการเรียนวิชา-
ศาสตร เรื่อง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สำหรับระดับประถมศึกษา ขน
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือใน
โรงเรียนได้

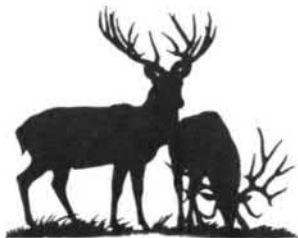
ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๕

(นายระบิล สัตสุวรรณ)

รองปลัดกระทรวง สังกัดราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วยกรมวิชาการได้พิจารณาเห็นว่า สัตว์ประเภทเลี้ยงลูกด้วยนมมีชีวิตและความเป็นอยู่สมควรที่นักเรียนระดับประถมศึกษาจะได้เรียนรู้ จึงได้มอบหมายให้ นายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล เรียบเรียงขึ้น กรมวิชาการหวังว่าหนังสือนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา และผู้สนใจตามสมควร

กรมวิชาการ

คำนำของผู้เขียน

ด้วยอธิปไตยมหาวิทยาลัยการได้ขอให้ข้าพเจ้าเขียนเรื่อง "สัตว์เลื้อยลูกตัวนมในประเทศไทย" ขึ้นสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถม ข้าพเจ้าเห็นว่าการสอนให้นักเรียนรู้จักสัตว์ต่างๆ จะทำให้นักเรียนและใครๆ รู้จักและสนใจในเรื่องของสัตว์บ้างมากขึ้น คงจะพยายามช่วยเหลือคุ้มครองป้องกันสัตว์ป่าของเมืองไทยไม่ให้สูญพันธุ์ไปก็ขึ้น จึงยินดีรับที่จะเขียนหนังสือนี้

สัตว์เลื้อยลูกตัวนม ในประเทศไทยเท่าที่ค้นพบแล้วมี ๒๔๔ ชนิด ในจำนวนนี้มีพวกสัตว์กินเนื้อ ๔๕ ชนิด สัตว์กิน ๑๗ ชนิด กะรอกบิน ๑๒ ชนิด กะรอกแบ่งเป็นพวกใหญ่ๆ ๑๓ พวก แบ่งเป็นชนิดย่อยออกไปอีกมากมายหลายสิบชนิดย่อย สัตว์พวกหนูเกือบ ๔๐

ชนิด ค้างคาวกินผลไม้และน้ำหวาน คอกไม้ ๑๔ ชนิด ค้างคาวกินแมลง ๖๕ ชนิด

การเขียนหนังสือนี้ให้ง่ายแก่นักเรียนชั้นประถมนั้นจะให้ละเอียดเหมือนกับหนังสือของผู้ใหญ่ ไม่ได้ จึงต้องคัดเลือกมาพูดชนิดที่น่าสนใจเพียง ๓๕ ชนิด และพูดแต่เพียงสั้นๆ พอที่จะให้นักเรียนเข้าใจว่าสัตว์นั้นๆ มีรูปร่างหน้าตาอย่างไร และมีนิสัยอะไรที่สำคัญน่ารู้บ้างพอเป็นสังเขปเท่านั้น ข้าพเจ้าพยายาม ไขแต่คำง่ายๆ และพยายามหลีกเลี่ยงการใช้คำเทคนิคทางวิทยาศาสตร์มากที่สุดที่จะทำได้

ข้าพเจ้าหวังว่านักเรียน คงจะใช้หนังสือนี้เป็นประโยชน์ และคงจะให้ความสนใจ ในการสนับสนุนให้การคุ้มครองป้องกันไม่ให้สัตว์ป่าของเราสูญพันธุ์ไปก็ขึ้นกว่าเดิม

น.พ. บุญส่ง เลขะกุล

เลขานุการนิคมไพร่สามคอก

๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๐

สารบัญ

สัตว์เลื้อยลูกคายนมคืออะไร	หน้า ๒	หมูหริ่ง	หน้า ๓๖
สัตว์เลื้อยลูกคายนมชนิดเริ่มแรก	๓	นาก	๓๗
ช้าง	๔	หนูผี	๓๘
แรค และ กระซู่	๖	ตุ่น	๓๙
สมเสร็จ	๘	นึ่งหรือสิ้น	๔๐
วัวป่าต่างๆ	๙	กระต่ายป่า	๔๑
เลียงผา	๑๑	เม่น	๔๓
กวางผา	๑๒	อันเล็ก	๔๕
กวางต่างๆ	๑๓	อันใหญ่	๔๖
กระซัง	๑๔	หนูต่างๆ	๔๘
หมูป่า	๑๕	กระรอกต่างๆ	๔๙
เสือใหญ่ต่างๆ	๑๖	กระรอกบิน	๕๑
เสือเล็กต่างๆ	๑๘	บ้าง	๕๒
หมาป่าต่างๆ	๒๐	ค้างคาว	๕๕
หมีหมา หรือ หมีคน	๒๒	กระแต	๕๘
หมีควาย	๒๓	ลิงลมหรือนางอาย	๕๙
ชะมดต่างๆ	๒๔	ลิงต่างๆ	๖๐
อีเห็นต่างๆ	๒๖	ค้างคาวต่างๆ	๖๒
ชะมดแปลง	๒๘	ชะนีต่างๆ	๖๔
พังพอน	๓๐	ปลาพะยูน	๖๖
เพียงพอน	๓๓	ปลาวาฬ	๖๗
หมาไม้	๓๔	ปลาโลมาต่างๆ	๖๘
หมาหริ่ง	๓๕		

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม คืออะไร

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม บางทีก็เรียกกันว่าสัตว์สี่เท้า ผิดกับสัตว์พวกอื่นๆ เพราะมันออกลูกเป็นตัว แม่มีนมให้ลูกกิน และตามตัวมีขนสั้นกลม ๆ เหมือนผมของคนเรา

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีขนาดตัวใหญ่เล็กแตกต่างกันมาก ปลาวาฬเป็นสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในพวก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม แต่ชอบหากินในทะเลลึก ข้างเป็นสัตว์บกที่ใหญ่ที่สุด สัตว์อื่น ๆ มีขนาดเล็กถึงไปจนถึงหนู สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมบางชนิดมีขนขึ้นเต็มตัว เช่น สิง กวาง ชะนี เสือ หมาป่า บางชนิดมีขนแข็งปลายแหลมเป็นหนาม เช่น เม่น ส่วนนมหรือสันนมเกิดที่หุ้มคล้ายเกล็ดปลา แต่ทุก ๆ ชนิดมีขนสั้นกลม ๆ อย่างคนอยู่ด้วยไม่มากนัก

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดแรกของโลกซึ่งเพิ่งเจริญมาจากพวกหมี อยู่ในทวีปออสเตรเลีย เช่น ตัวเม่น กิงกอต และตัวปากเบ็ด สัตว์พวกนี้ออกลูกเป็นไข่ ค่อยนมยังไม่รวมเป็นเต้า ไม่มีหัวนม

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมบางชนิด เช่น ช้างป่า กวาง กระตัง อาศัยอยู่

บนพื้นดิน ชะนี สิง กวาง กระรอก ชอบอยู่บนต้นไม้ กวางบางชนิดชอบบินจับแมลงกิน ในอากาศ อันและคุ้นชอบอยู่ในรูโพรงใต้พื้นดิน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม บางชนิดชอบอยู่ในทะเล เช่น ปลาพะยูน ปลาโลมา และปลาวาฬ

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมกินอาหารผิด ๆ กัน ข้างกระตัง กวาง เก้ง กินหญ้า ใบไม้ และลูกไม้ป่า สิง กวาง ชะนี ชอบกินลูกไม้และยอดไม้ เสือ หมาป่า พังพอน ชอบกินเนื้อสัตว์ต่างๆ ชะมดและอีเห็นชอบกินทั้งเนื้อสัตว์และลูกไม้ คุ้นชอบกินไส้เดือนและตัวด้วงใต้พื้นดิน กวางบางชนิดกินลูกไม้ บางชนิดกินแต่แมลงอย่างเตี๋ย ปลาวาฬชนิดใหญ่มีเครื่องกรองสัตว์ตัวเล็ก ๆ ในน้ำทะเลกินปลาพะยูนกินสาหร่ายทะเล ปลาโลมาชอบจับปลากิน ที่เรียกว่าปลาทั้งสามชนิดนี้ความจริงเป็น สัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนม แต่อยู่และหากินในทะเลธรรมชาติจึงทำให้มีรูปร่างคล้ายปลา เพื่อให้ว่ายน้ำได้สะดวก

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดเริ่มแรกของโลก ในทวีปออสเตรเลีย

(รูปภาพปกหน้าใน)

เมื่อหลายร้อยล้านปีมาแล้วโลกมีแต่สัตว์เลื้อยคลาน เช่น พวกไดโนเสาร์ต่าง ๆ เราจึงเรียกโลกในสมัยนั้นว่า “โลกสมัยเลื้อย” ต่อมาธรรมชาติพัฒนาให้บางชนิดให้กลายเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

เหยื่อนิคแรก ๆ ที่เริ่มมีค่อมนมที่หน้าท้อง แต่ยังออกลูกเป็นไข่เหมือนเหี้ย คือตัว เอคิตนา และ แพลคคิบัส ในทวีปออสเตรเลีย

เอคิตนา หรือตัวเม่นกินมด มีขนเป็นหนามแหลม ๆ ที่บนหลัง แต่มีขนคล้ายผมคนงอกปน อยู่ ตัวอ้วนและมีหัวใจเป็น ๔ ห้อง เหมือนสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทั่วไป แต่ยังออกลูกเป็นไข่ ไข่ครั้งละ ๑ ฟอง ไข่ฟักในโพรงที่หน้าท้องแม่ ลูกที่ออกมาจากไข่คุดนมที่ไหลเลอะออกมาที่หน้าท้องกิน เพราะแม่อังไม่มีเต้านม และหัวนม ตัวเม่นกินมดนี้เวลากลางวันชอบอยู่ในรูหรือโพรงดิน ออกหากินตอนกลางคืน มันมีปากเรียวยาว มีลิ้นยาวคอยตัวคิกนมคเหมือนตัวลิ้นของเรา

แพลคคิบัส หรือตัวปากเบ็ด

ตัวปากเบ็ดมีเท้าคล้ายเบ็ด ชอบว่ายน้ำใช้ไข่ได้เดือนและของอื่น ๆ กินตามลำห้วย มีขนคล้ายผมคน มีหัวใจ ๔ ห้อง เหมือนสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม แต่ออกลูกเป็นไข่ครั้งละ ๒ ฟอง ไข่เล็กเท่าไข่นกกระจอก ไม่แห้งติดกันเป็นคู่ ตัวปากเบ็ดไม่มีถุงหน้าท้อง แม้จะต้องกกไข่ให้ความอบอุ่นจนฟักออกเป็นตัว ลูกน้อยเลี้ยงนมที่ไหลเลอะออกมาจากค่อมนมที่หน้าท้อง ตัวชนิดนี้ยังไม่มีเต้านม

พวกมาซูเบยล มีค่อมมาซู-

หลัง ออกลูกเป็นตัวไม่เป็นไข่ มีถุงเลี้ยงลูกที่หน้าท้อง เช่น จิงโจ้ แต่บางชนิดมีรูปร่างภายนอกเหมือนสัตว์อื่น คล้ายหนู สุนัข กระรอก กระรอกบิน เหมือนหมีเช่นตัวโคอาลา เป็นต้น สัตว์พวกนี้ไม่วางไข่ ลูกตัวเล็ก ๆ ออกมาอยู่คุดนมและเก็บโตใหญ่ขึ้นในถุงหน้าท้อง และต่อมาก็วิ่งเข้าวังออกจากถุงหน้าท้องจนกระทั่งโต

ช้าง

ช้าง เป็นสัตว์บกที่ใหญ่ที่สุด
 จมูกช้างยาวมากเรียกว่างวง มันใช้
 ปลายงวงหยิบฉวยอะไร ๆ ได้แทน
 มือ เวลามันอยากร้ำ มันใช้งวงดูด
 น้ำผ่านเข้าปาก ช้างมีใบหูใหญ่เท่า

กระตัง ไว้โบกพัดตัว ช้างไทยตัวผู้
 บางตัวเรียกว่าช้างพลาย มีงายาว
 ออกจากปากไว้ต่อสู้ป้องกันตัว ช้าง
 ตัวผู้บางตัวเรียกว่าช้างศึก มีงา
 สั้น ๆ เรียกว่าขุนาย ไม่ไผ่มันนอก

ปาก ช้างตัวเมียเรียกว่าช้างพังก็มี
 แขนาย ช้างบางตัวมีหนังสีขาว
 เรือ ๆ และมันตาเป็น สี ชมพู เรียก
 ว่าช้างเผือกลูกช้างเล็ก ๆ ใช้ปาก
 คู้นมแม่ซึ่งอยู่ที่หน้าอกแม่ โทะขึ้น
 หน้อยจึงรู้จักใช้วงหยิบฉวยอาหาร
 เช่น ใบไม้ ลูกไม้ และหญ้าเข้าปาก
 ช้างตายไม่เป็นที่ ไม่มี สุสาน เหมือน
 ที่เขาเล่าในนิยาย กระดูกและงาจะ
 เบี้ยวผุพังและถูกมคปลวก ขน ทวาย
 กลบจมหายไปภายในไม่กี่วัน

ช้างเวลานอน มักยืนหลับ
 แต่บางทีก็นอนหมอบ บางทีก็นอน
 ตะแคงข้างเหมือนสุนัขนอน ช้าง
 บ้าน เขาเอาโซ่ล่ามเท้าไว้กับหลัก
 ให้อยืนหลับตลอดทั้งปี

ช้างตกมัน ช้างตัวผู้บางครั้งมี
 นามันไหลเยิ้มออกจากรูต่อม ซึ่งอยู่
 ระหว่างตากับรูหู ในระยะนั้นช้างจะ
 มีอาการคุม่าก ถึงกับทำร้ายคน หรือ
 แทะช้างอื่น ราว ๓-๔ อาทิตย์

อาการดุร้ายจึงจะสงบ

จำนวนช้าง ใช้คำว่ากัเชือก
 แทนที่ตัว ผู่งช้างเรียกว่าโซลช้าง
 คนที่เลี้ยงและขับนคอช้าง เรียกว่า
ควานช้าง คนที่เกี่ยวหญ้าให้ช้าง
 เรียกว่า ตะพุ่นช้าง

การจับช้างป่า มีการไล่เข้า
 กอกซึ่งทำแข็งแรงมาก เรียกว่า
พะเนียด

ช้างมีประโยชน์มาก คนจับมา
 เลี้ยงให้เชื่องแล้วใช้ให้ลากของ บรร-
 ทุกของและใช้ขี่ ในสมัยโบราณเรา
 ใช้ช้างในการสงครามด้วย สมเด็จพระ
 พระนเรศวรทรงขี่ช้างไปรบกับพม่า
 พระองค์ทรงฆ่าพระมหาอุปราชาแม่-
 ท้าพม่าตายที่ตำบลตอนเจดีย์ จัง-
 หวัดสุพรรณบุรี เมื่อ ปี พ.ศ.

๒๑๓๕

แรดและกระซู่

แรดเป็นสัตว์ที่มีเนื้ออยู่บน จมูก
มีอยู่ในโลก ๕ ชนิด

แรดมีอยู่ในแอฟริกา ๒ ชนิด
ทั้งสองชนิดนี้มีเนื้อสองนอ

แรดมีอยู่ในทวีปเอเชีย ๓
ชนิด คือแรดเอเชียชนิดใหญ่ ใน
ประเทศอินเดีย ส่วนในประเทศไทย
มี ๒ ชนิด คือ แรดและกระซู่

แรด คำว่าแรดที่ใช้เรียก
แรดที่มีอยู่ในประเทศไทย หมายถึง
แรดเอเชียชนิดเล็ก มีขนาดสูงกว่า
ควายบ้านเล็กน้อย มีหนังหนา พับ
ข้ามหลัง ๓ พับ คือที่ส่วนหน้าและ
ส่วนหลังของไหล่ และที่บนตะโพก
หนังมีเป็นปุ่มๆ ทัวตัว แรดชอบ
อยู่ในป่าดงดิบที่ร่มเย็น ชอบนอน
ปลักโคลน ชอบกินใบไม้ต่างๆ เป็น
อาหาร

กระซู่ คนไทยเรียก กระซู่

ตามภาษากระเหรี่ยง เป็นแรดชนิดเล็กที่มีนอสองนอ มีหนังพับข้ามหลังตรงด้านหลังของไหล่เพียงแห่งเดียวหนังเรียบไม่เป็นปุ่ม ๆ เหมือนในแรดนอเดียวชนิดเล็ก เมื่อเล็กมีขนยาวกว่าชนิดอื่น ๆ นอหลังมักสั้น ถ้าเป็นตัวเมียจะเห็นเพียงแต่หน้าผากนูนขึ้นมาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ชอบอยู่ในป่าดงดิบที่ร่มเย็น ชอบนอนในโคลนและชอบกินใบไม้ต่าง ๆ เช่น

เดียวกับชนิดก่อน

หมอยาแผน โบราณชอบใช้นอและเลือดแรดทั้ง สองชนิดนี้เข้ายาตามความเชื่อถือดั้งเดิม แต่ความจริงไม่มีประโยชน์อะไรในการรักษาโรคอะไรจริงจึงเลย อาจมีประโยชน์ทางเป็นกำลังใจบ้างเล็กน้อยเท่านั้น

แรดทั้งสองชนิดนี้เคยมีชุมทั่วไปทุกภาคในประเทศไทย แต่ถูกยิงฆ่าเพื่อเอานอและเลือดขาย กัน จนเกือบสูญพันธุ์หมดไปแล้ว

สมเสร็จ

สมเสร็จคล้ายกับเป็นสัตว์ตัว
ดำ ๆ ที่นั่งกางเกงขาก๊วยสีขาว

เขาเรียกมันว่าสมเสร็จ เพราะ
คล้ายกับว่ามันเป็น สัตว์หลายชนิด
มาผสมกันเข้า เช่นมันมีวงคล้ายช้าง
มีเท้าเหมือนแรด มีหางสั้นเหมือน
หมี มีเนื้อเหมือนเนื้อหมูเป็นต้น

ลูกสมเสร็จมีลายอย่างกับ แดง
ไทย พอสูงขึ้นสักเกือบศอก มัน
เปลี่ยนขนและ สีลายแดงไทยจาง
หายไป กลายเป็นสัตว์ตัวดำนั่งกาง-
เกงขาก๊วยสีขาว จมูกยื่นยาวออกไป
เป็นวงสั้น ๆ สำหรับ เขี่ยอาหาร

เช่น ลูกไม้ ใบไม้ ใบหญ้า เข้าปาก
มันชอบกินหัวมันด้วย สมเสร็จไม่
มีอาวุธ ไม่มีเขี้ยว ไม่มีเขี้ยวไว้ป้องกันตัว

เสือโคร่ง เสือขาว ชอบกระ-
โดดตะครุบจับสมเสร็จกิน สมเสร็จ
ต้องวิ่งมุดไปในป่ารกอย่างรวดเร็ว
ถึงไม่ในป่ารกอาจก็ตกนเสื่อให้ตก-
ลงไปจากตัวของมันได้ ในที่รกริบ
เช่นนั้นเสียมักไล่ตามสมเสร็จไม่ทัน
บางทีสมเสร็จต้องหนี ศัตรู คำลง ไป
ในห้วยน้ำลึก มันดำน้ำได้ทนกว่าเสือ
บางทีมันก็หนีพ้นศัตรูร้ายของมันได้

วัวป่าต่าง ๆ

กระทิง

วัวแดง

วัวป่าต่าง ๆ ในประเทศไทย มี ๔ ชนิด ตัวผู้แต่ละชนิดสูงกว่าตัวเมียมาก

กระทิง ตัวผู้ตัวเมีย มีขนเป็นสีทองหรือสีเทาที่หน้าผากเรียกว่า หน้าโพเท่าทั้งสีตัวขาวคล้ายกับใส่ถุงเท้าขาว กระทิงเมื่อถูกพรานยิงบาดเจ็บ มันมักจะและขวิดต่อสู้เพื่อฆ่าศัตรูของมัน อย่างน่ากลัว กระทิงเวลากลางวันชอบนอนอยู่ในป่าทึบและออกหากินตามทุ่งในเวลากลางคืน มีอยู่ตามป่าดงดิบ ทั่วไปทุกภาค

วัวแดง ตัวผู้ตัวเมียเหมือนวัวบ้าน ตัวผู้เมื่ออายุมากสีอาจคล้ำดำ วัวแดงมีแถบกันสีขาว แต่ไม่มีหน้าโพอย่างกระทิง เท่าทั้งสีตัวขาว วัวแดงเวลาถูกบาดเจ็บมันไม่สู้ และมักจะพยายามหนีเอาตัวรอดเสมอ วัวแดงชอบอยู่ในป่าโปร่งกว่ากระทิง เคยมีทุกภาคเว้นแต่ทางภาคใต้

กูปรี ตัวสีเทา ตัวผู้เมื่ออายุมาก
สีดำขึ้น กูปรีตัวผู้ใหญ่ มีหนังห้อย
เป็นเหนียงยาวโตคอ ปลายเขาแตก
เป็นพู กูปรีในสมัยก่อนมีตามบ้าน
โปร่งในภาคอีสาน เคี้ยวหญ้าจนล้ม
หมดไปแล้ว ยังคงมีเหลืออยู่ใน
ประเทศเขมรบ้างเท่านั้น

กูปรี

ควาญน้ำ

ควาญน้ำ รูปร่างเหมือนควาญบ้าน
แต่สูงกว่าใหญ่กว่าควาญบ้านมาก
ควาญน้ำนิสัยปราดเปรียว มันต่อสู้
ชีวิตเสือโคร่งตายบ่อย ๆ ควาญน้ำ
เมื่อถูกยิงบาดเจ็บ มันดูแลพยาบาล
พยายามจะชีวิตฆ่าศัตรูของมัน อย่าง
น้ำกลั้ว เคยมีตัวไปทุกภาค

เลียงผา

เลียงผา คุ้นเคยพะคำมาก
แต่เขาของมันกลมและโค้งแหลมขึ้น
บน

เลียงผาชอบอยู่ตามภูเขาที่สูง
ชัน ที่สัตว์ร้ายเช่นเสือและคนขึ้นไป
ได้ยาก แต่มันวิ่งและกระโดดไปตาม
ก้อนหินและหน้าผาชัน ๆ ไก่ล่อง
แกล้ว

ชาวบ้านเชื่อผิด ๆ ว่า ถ้ามัน

ตกหน้าผาลงมาขาหัก มันใช้น้ำลาย
เลีย ๒—๓ ครั้งกระดูกหักจะหาย
แล้วกลับวิ่งได้อีก ความจริงถ้าขา
มันหักมันไม่สามารถใช้น้ำลายเลียรัก-
ษากระดูกได้ มันต้องใช้เวลานาน
กว่ากระดูกจะต่อกันได้

เลียงผามีอยู่ตามเขาหินทั่วไป
ทุกภาค

กวางผา เป็นสัตว์ที่คล้ายกับ
 เลียงผา แต่เขาแบนกว่าและเป็น
 เทียม ตัวของมันเล็กกว่าเลียงผา
 ขนของมันเป็นสีเทาแกมน้ำตาล ชอบ
 อยู่ตามเขาสูงชันในดงแม่น้ำโขง

กวางน้ำ

อีเก้ง

เนื้อสมัน

กวางต่าง ๆ

ประเทศไทยมีกวาง ๕ ชนิด ตัวผู้มีเขา ตัวเมียไม่มีเขา แต่ละชนิดมีเขาคิด ๆ กันไปคนละแบบ พอถึงปลายฤดูร้อน คือราวเดือนมีนาคม หรือเมษายน กวางทุกชนิดจะผลัดเขาใหม่ เขาเก่าจะหลุดร่วงออกเอง แล้วก็อกเขา อ่อน ขาว ขึ้น มาใหม่ พอถึงปลายฤดูฝนเขาก็แข็ง กลายเป็นอาวุธสำหรับ ต่อสู้ ศัตรู และ แย่งตัวเมียกันต่อไป

เนื้อสมัน กวางชนิดนี้เขา

แตกกิ่งออกไปมากกิ่ง จนดู คล้าย กับ สุ่มสำหรับเขาจับปลา ชาวบ้านจึงเรียกว่ากวางเขาสุ่ม สมัยก่อนมีอยู่เป็นฝูงตามทุ่งนารอบ ๆ กรุงเทพฯ และ ใน ภาค กลาง ของ ประเทศไทย ถูกฆ่าสูญพันธุ์ไปแล้วเมื่อไม่กี่สิบปี

กวางน้ำ ตัวผู้สูงเท่าม้าไทย มีเขาข้างละ ๓ กิ่ง ตัวผู้อยู่กับตัวเมีย ตอนฤดูหนาว ผสมพันธุ์เสร็จแล้วก็แยกกันอยู่ ตัวเมียต้องเลี้ยงลูกและ พาลูกหนีภัยเองต่อไป กวางชนิดนี้ ชอบอยู่ตามป่าดิบ ออกหากินในทุ่ง ตอนกลางคืน เวลามันตกใจมันร้องเสียง "เปิบ" ร้องครั้งสองครั้งแล้ว หนีหายไปเลย

อีเก้ง ตัวเท่าสุนัข สีก่อนข้างแดง มีเขาสั้น ๆ ชอบอยู่ในป่าทุกชนิด เวลามันตกใจอะไร มันร้องเสียงดัง "เอิบ...เอิบ...เอิบ" เป็นระยะ ๆ ไปตั้งหลายครั้ง

ละอองละมั่ง ตัวผู้อายุมาก มีขนเคียวยาว ชาวบ้านเรียกว่าละออง แต่ถ้าเป็นตัวเมียหรือเป็นตัวผู้อายุน้อย เขามักเรียกว่าละมั่ง เขาละอองโค้งมากตรงปลายเขา มันจึงเข้าป่ายากได้ เขามันจะไปเที่ยวเถาเครือ และกิ่งไม้ มันชอบหากินแต่ในทุ่งนา และป่าโปร่งเท่านั้น สัตว์นี้ถูกล่าหมด เมืองไทยไปเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง

เนื้อทราย ตัวเท่าสุนัข สีก่อนข้างเทา มีเขาข้างละ ๓ กิ่ง กล้ายเขากว้างบ้าง แต่มีขนาดเล็กกว่า มีอยู่ตามทุ่งชานน้ำทั่ว ๆ ไปทุกภาค แต่ถูกยิงหมดไปจากเมืองไทยเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง

กระซัง สัตว์นี้ไม่ใช่กวาง แต่คล้ายกวางเล็ก ๆ ตัวโตเท่าแมว บ้าน สันนาทาส แดง ตัวผู้ไม่มีเขา แต่มีเขี้ยวยาวสำหรับป้องกันตัว แต่มักสู้ใครไม่ได้ ต้องอาศัยผีเพ่าวิ่งหลบภัย มีอยู่ตามน้ำทั่วไปทุกภาค กระซังทางบกนี้ ได้มีอีกชนิดหนึ่ง ชาวบ้านเรียกกันว่า กระซังควาย ตัวโตกว่ากระซังธรรมดา

ละอองละมั่ง

เนื้อทราย

กระซัง

หมูป่า

หมูป่ารูปร่างคล้ายกับหมูป่าบ้านที่ไทย แต่มีอ้วนน้อยกว่า หมูป่ามีขนแผงบนสัน คอ และ สัน หลังตั้งชันสูงชันไป จึงทำให้มันเดินกะลวกกว่าหมูป่าบ้าน หมูป่ามีปัสสาวะจุกแบบ ๆ เหมือนถูกตักจุก รูจุกทั้งสองบ่ก็ตรงปัสสาวะจุกแบบ สำหรับคนหาอาหารได้สะดวก พอน้ำปัสสาวะจุกหนา มันจึงมีชีวิตรุกคุดค้นดินหาอาหารหาพวกไม่ แหว่ หัวทู่ๆ และหัวผิอกมันโน่นบ้างกิน ได้ก็ยืนแะตัวคั่งไถ่ค้นมัน ก็ชอบชุกกัน ลูกหมูป่าครอกหนึ่งมี ๗-๘ ตัว มีอายุค่าขวาคามตัวคล้ายลูกแดงไทย มักวิ่งตามแม่ไปเป็นแถว มีหางสั้น ๆ แก้วตัก-

ตัก ๆ ตลอดเวลา พออายุราว ๕-๖ เดือน ลายแดงไทยก็หายไป

หมูป่าตัวใหญ่ ๆ มักมีลูกสาวและลูกเพศเมีย สำหรับ คอก ลูกตัวเล็กกับเสียได้ และบางครั้งตัวโตเสียเป็นโรคแผลเหวอะเหว จมเสียต้องถอยหนี เวลานั้นลูกพรานยิงบวชเจ็บ มันหนีไปซ่อนอยู่หลังพุ่มไม้ พอพรานเดินตามเข้าไปใกล้ มันก็พุ่งเข้าหาชนเขี้ยวอันแหลมคม ขวิดเป็นบาดแผลใหญ่ และสาหัสถึงตายได้

หมูป่าชอบเข้าไว้สวนและนาของชาวบ้าน ลักกินข้าวในนา ลักกินข้าวโพด ข้าวฟ่าง และเผือกมัน

เสือโคร่ง

เสือใหญ่ตัวๆ

เสือใหญ่โตแก่เสือที่มีขนาดใหญ่ และมีกลองเสียงพิเศษในคอ สามารถคำรามทั้ง “อาม อาม” อันน่ากลัว เสือใหญ่ในเมืองไทยมี ๒ ชนิด คือเสือโคร่งและเสือขาว

เสือโคร่งและเสือขาวชอบจับสัตว์ต่าง ๆ เป็นอาหาร ตามธรรมชาติแล้วคน เห็นคนก็มักหลบหนีไปก่อน แต่ถ้ามองเห็นได้ไปก็ตกคนกินคนสักครั้ง มันมักจะชอบกินคนต่อๆ ไปอีกจนได้สมญาว่า “เสือกินคน” เสือกินคนเช่นนี้มักจะอยู่ ไป ไม่ได้ นาน เพราะญาติของผู้ตายมักจะผูก

ทำงเป็นเนืองวันบนต้นไม้และคอยคักยิงมันตายเสียก่อนที่มันจะกิน คน ได้หลาย ๆ คน

เสือโคร่งและเสือขาว ตัวผู้ ตัวเมียจะอยู่ด้วยกันเฉพาะ ในฤดูผสมพันธุ์ พอตัวเมียจะออกลูกมันก็แยกกันอยู่ ตัวเมียมักออกลูกครั้งละ ๓—๔ ตัวในถ้ำมืดๆ แม้เสือจะเลี้ยงลูกหาเหยื่อมาให้ลูกและหัดลูกให้จับเหยื่อต่อไป

เสือโคร่ง เวลาอายุมาก มีขนาดสูงราว ๑ เมตร ตามตัวเป็นสีเหลืองน้ำตาล มีลายเป็นแถบสีดำๆ จากบนหลังลงไปทางส่วนท้อง

เสือดำ มีขนาดเล็กกว่า
เสือโคร่ง ตามตัวเป็นสีเหลือง มี
ลายเป็นจุดๆ ลายจุดนี้รวมเป็น
กลุ่มๆ ซึ่งชาวบ้านชอบเรียกกันว่า
"รอยขยุ้มดินหมา" เสือดามีหาง
ค่อนข้างยาวกว่าเสือโคร่ง เพราะ
เสือดาวชอบขึ้นต้นไม้มากกว่า มันจึง
ต้องมีหางยาวกว่าสำหรับไว้ช่วยเลื้อย
ตัวไม่ให้ตัวเอียงตกจากกิ่งไม้ง่าย ๆ

เสือด้า เสือดาวเป็นสัตว์
สองสี คือ พ่อแม่ที่เป็นเสือดาว
ธรรมดา อาจออกลูกบางตัวเป็น
เสือดาวธรรมดา บางตัวก็เป็นเสือด้า
ได้ ในพ่อแม่ที่เป็นเสือด้าก็เหมือนกัน
ลูกบางตัวออกมาเป็นเสือด้า บางตัว
เป็นเสือดาวธรรมดาก็ได้ เสือด้ามัก
จุดสีดำจัดในพื้นสีน้ำตาลๆ จะ
เห็นจุดสีดำได้ชัด

เสือด้า

เสือเล็กต่าง ๆ

เสือลายเมฆ

เสือชนิดเล็กในประเทศไทยมีหลายชนิด บางทีเราก็เรียกกันว่าแมวป่าต่าง ๆ เพราะบางชนิดมีขนาดพอ ๆ กับแมวบ้าน เสือชนิดเล็กเหล่านี้มีกลองเสียงเล็ก ไม่สามารถจะร้องคำรามดัง "อาม อาม" อย่างเสือใหญ่ ได้แค่ร้องเสียงเล็ก ๆ เหมือนแมวเท่านั้น ชอบกินสัตว์เล็ก ๆ เช่น กระต่าย หนู นก กบ เขียด ปู ปลา เป็นอาหาร

แมวลายหินอ่อน

เสือลายเมฆ มีขนาดเกือบเท่าเสือขาว มีลายเป็นก้อนใหญ่ ๆ ที่ไหล่และข้างตัวคล้ายก้อนเมฆ มีหางค่อนข้างยาวมาก เพราะมันชอบปีนขึ้นไปอยู่และหากินบนต้นไม้ มักพบทางบักซ์ไต้มากกว่าภาคอื่น

แมวลายหินอ่อน ตัวเล็กกว่าเสือลายเมฆมาก บางตัวใหญ่กว่าแมวบ้าน ลายตามตัวเป็นลายเล็ก ๆ คล้ายกับลายหินอ่อน หางค่อนข้างยาว ชอบหากินสัตว์เล็ก ๆ ทั้งบนต้นไม้และบนพื้นดิน ไม่พบกันบ่อย แต่มีทั่วไปทุกภาค

เสือไฟ

แมวป่า

เสือปลา

แมวควา

แมวป่าหัวแบน

เสือไฟ มีขนาดเท่ากับสุนัขบ้าน ตามตัวเป็นสีน้ำตาลแกมแดงไม่มีลาย ชอบไล่จับกิ้งก่าตัวเล็ก ๆ ตามพืชน้ำ ไม่ชอบขึ้นหากินบนต้นไม้

แมวป่า เวลาเล็ก ๆ ตามตัวมีลายบ้าง แต่พอโตขึ้นมาลายหายไปเกือบหมด คงมีลายที่ขาและที่หางเล็กน้อย ที่ปลายหูมีขนยาวสีดำ ๆ ชอบหากินสัตว์เล็กบนพืชน้ำ ไม่ชอบขึ้นต้นไม้

เสือปลา รูปร่างม่อค้อหน้าสั้น ๆ หางค่อนข้างสั้น จุกตามตัวเป็นจุกสั้น ๆ ชอบหากินปูปลาและสัตว์เล็กตามริมฝั่งหนอง มักเข้าลึกแต่ใกล้ชาวบ้านไปกิน

แมวควา มีขนาดเล็กกว่าเสือปลา รูปร่างสวยกว่า ไม่มีม่อค้อเหมือนเสือปลา หางยาวกว่า จุกตามตัวเป็นจุกยาว ๆ มีขุมตัวไปทุกภาค

แมวป่าหัวแบน ตามตัวสีน้ำตาล ไม่มีลาย หน้าของมันแบนผิกับแมวป่าอื่น ๆ ทั้งหมด หางสั้น มีหางบักซ์ไ้

หมาป่าต่าง ๆ

หมาป่าในประเทศไทย มี ๒ ชนิด คือหมาจิ้งจอก และหมาใน หมาจิ้งจอก โคชนาคสนัษ บ้าน ชนตามตัวเป็นสีน้ำตาลแกมเหลือง ชนบนไหล่มีลายจาง ๆ คล้ายกับรูปอานม้า หางเป็นพวงใหญ่ปลายหางเป็นสีน้ำตาลแดง หางสั้นกว่าหางหมาใน กลางวันมันนอนในโพรงไม้หรือซอกหิน ออกหากิน

ตอนเย็นและกลางคืน มักพบท่อง-เที่ยวหากินไปทั่วเดียวหากินสัตว์เล็กต่าง ๆ และชอบเข้าลักกินอาหารข้างเต็นท์ในคอนแรนอันหลับ กลางคืนบางทีก็ไปกินในหม้อพ้อแม่และลูก ๆ หากมีหลายตัวเช่นนี้มันอาจช่วยกันไล่สัตว์ใหญ่เช่นกวางบ้างก็ได้ เสียงมันร้องดัง "วือ วือ" คอยเรียกพวกพ้องของมันในตอนกลางคืน

หมาใน โทชนาคนสุนัขบ้าน
 ขนตามตัวค่อนข้างแดง ปลายปากดำ
 เท้าทั้งสี่ดำ หางเป็นพวงยาวกว่า
 หางหมาจิ้งจอก ปลายหางดำ ชอบ
 ท่องเที่ยวหากินรวมกันเป็นฝูง จมูก
 หอมมาก คมกลั่นตามรอยสัตว์ เช่น
 กวาง เก้ง เรื่อยไป มันผลัดกันไล่
 จนสัตว์นั้นเหนื่อยอ่อนหมดแรง
 แล้วมันก็ช่วยกันกระโดดเข้ากัดจน
 ตาย แล้วแย่งกันกินเนื้อต่อไป หมา
 ในชอบเที่ยวรอกตามใบไม้ในซอกและมัน
 ตามรอยเหยื่อ กวางเวลาได้กลิ่น
 เหยื่อของมันมักจะกลัว ไม่กล้าวิ่งต่อ

ไปแต่เที่ยววิ่งวนเวียน อยู่ไม่รู้จะไป
 ทางไหน จนกระทั่งฝูงหมาในโฉบ
 เข้ากัดกิน ทำให้ใคร ๆ เข้าใจผิดไป
 ว่าเหยื่อหมาในเข้าตาขวางทำให้กวาง
 ตาบอด

หมาในอาศัยนอนและออกลูก
 ในโพรงหิน บางทีหมาในหลายแม่
 ออกลูกรวมกัน ในโพรงเดียวกัน
 หมาในมีเต้านมมากถึง ๑๒ เต้า หรือ
 ๑๔ เต้า มากกว่าหมาจิ้งจอกและ
 หมาบ้านซึ่งมีเพียง ๑๐ เต้า ฉะนั้น
 หมาในจึงออกลูกมากกว่าหมาอื่น ๆ
 อาจออกครอกหนึ่งถึงสิบกว่าตัวก็ได้

หมีหมา หรือหมีคน

เป็นหมีขนาดเล็ก ขนของมันสั้นเกรียนทั่วทั้งตัว ที่บนต้นจมูกและที่หน้าของมันสีขาวๆ ไม่เป็นสีดำอย่างหมีควาย ที่หน้าอกของมันไม่ เป็นรูปตัว วี (V) กว้างๆ แต่มีเป็นรูปตัว ยู (U) จนเกือบกลมเป็นตัว โอ (O)

ตัวเล็กเท่าสุนัข เขาจึงเรียกมันว่า หมีหมา บางคนเรียกว่า หมีคน เพราะมันชอบยืนสองขาเหมือนคนบ่อย ๆ

ปาก พัน และกรรไกรของหมีแข็งแรง มันสามารถกัดโพรงไม้ แล้วก็เอามือล้วงเข้าไปเอาน้ำผึ้งและตัวผึ้ง ขนของหมีหนา ผึ้งต่อยไม่ไ้ร่ถึงเนื้อของมัน หมีไม่ไ้กินน้ำผึ้งทุกวัน มันไ้กินอิมไปครั้งหนึ่งมันจะอิมทนไปไ้ถึงหลายวัน น้ำหวานของผึ้งเป็นยอคอาหาร มันจึงแข็งแรงมาก

หมีกินอาหารไม่ไ้ร่เลือก ลูกไม้มันก็ชอบ ทุเรียนสุกที่ป่าไ้ไหน ก็มักพบหมีไปเที่ยววนเวียนอยู่เรื่อย ๆ

หมีควาย

เมื่อขึ้นชั้นสูงศักดิ์ใหญ่ ของ คน
 ผู้ใหญ่ แต่ลำตัวของมันใหญ่กว่าคนมาก
 ขนของมันสีดำเป็นขนเส้นยาว ๆ ทั่วทั้ง
 ตัว ที่หน้าอกมีแถบสีขาวเป็นรูปตัว
 วี (V) กว้าง ๆ อย่างชัดเจน แถบขาวที่
 ก่อนอกคล้ายกับลายขาวที่ใต้คอควายที่
 ใช้ไถนามาก จะรอยจะเนื่องจากแถบ
 ขาวนี้กระมังเขาจึงเรียกมันว่า หมีควาย
 หรือเขาจะเรียกมันเพราะว่ามันมีรูปร่าง
 ใหญ่กว่าชนิดอื่นก็อาจเป็นได้ นิสัย
 ของหมีชนิดนี้คล้ายกับหมีคนมาก

หมีใช้มือและเล็บ อัน โค้งแหลม
 กดทับและข่วนศัตรู ทำให้เกิดแผล
 ฉกรรจ์หลาย ๆ แผลได้ง่าย มันกัดและ
 ดึงหนังหัวพรานที่ถึงมัน เจ็บ บ่อย ๆ

ชอบกิน น้ำผึ้ง และ ผลไม้ มาก
 ชอบเข้าบุงไว้ ลักกินแตงโม ข้าวโพด
 เวลามันฉีกทุเรียนกินน้ำคั้นมาก เนื้อสัตว์
 เน่า ๆ มันก็ชอบกิน บางครั้งเที่ยวพลิก
 ก้อนหินและขอนไม้เพื่อหาแมลงกิน

ชะมดแผงหางปล้อง

ชะมดต่าง ๆ

ชะมดต่าง ๆ ผิดกับสัตว์อื่นที่มีต่อมน้ำนม ๆ ที่ด้านหน้าของรูกันชะมดทุกชนิดมีหางเป็นปล้องดำขาว แต่ในอูเห็นหางไม่เป็นปล้องดำขาว

คนไทยชอบเลี้ยงชะมดไว้เพื่อเก็บเอาน้ำมันกลิ่น ๆ จากต่อมน้ำมันไปขายตามร้านยาแผนโบราณ สำหรับใช้เข้ายา คนเลี้ยงเขาเอาหลักปักไว้ที่ตรงกลางกรง ชะมดจะเช็ดน้ำมัน ๆ ไว้ที่หลักนี้ เจ้าของจะถอดเอาหลักนี้ไปเช็ดเพื่อเก็บน้ำมันรวมๆ

ไว้ขาย น้ำมันนี้ชาวบ้านมักเรียกว่า "ชะมดเช็ด"

ชะมดในเมืองไทยมี ๓ ชนิด

ชะมดแผงหางปล้อง เป็นชะมดชนิดใหญ่ มีขนบนสันคอและสันหลังเป็นขนยาวสีดำ ซึ่งเวลามันคันตกใจขนนี้จะตั้งชันเป็นแผงที่หางมีปล้องขาวๆ รอบหางหลาย ปล้องที่ด้านข้างของตัวและบนตะโพกหลายเลอะๆ ไม่เป็นจุดดำๆ ชัดเจน

ชะมดแพลงสันหางดำ

๒๕

ชะมดแพลง สันหางดำ

เป็นชะมดชนิดใหญ่และมีขนแพลงบนคอเหมือนกับชนิดก่อน บนสันหางเป็นแถบสีดำลงไปตลอดหางขาวๆ ที่หางจึงวนไปไม่รอบหาง นอกจากนั้นมันมีจุดดำๆ ตามข้างตัวเป็นจุดใหญ่ๆ ชัดมาก

ชะมดเขียด เป็นชะมดชนิดเล็ก ไม่มีขนแพลงสีตามคอและหลัง มีเส้นดำเล็ก ๆ ๕ เส้นบนหลัง ข้างตัวเป็นจุดดำๆ เป็นแถวๆ หางเป็นปล้องขาวดำ ส่วนปลายของหางเป็นสีขาวยาว

ชะมดทุกชนิดชอบหากินสัตว์เล็กๆ มันหากินทั้งบนต้นไม้และบนพื้นดิน และมักชอบเข้าไปลักเบ็ดไถในเล้ากิน ลูกไม้ต่างๆ มันก็ชอบกิน มีอยู่ทั่วไปทุกภาคของประเทศไทย

ชะมดแอบนอนในซอก-โพรงมืดในเวลากลางวัน บางทีก็แอบนอนในถุงข้าวเปลือกหรือบนเพดานบ้าน แล้วออกหากินในเวลากลางคืน บางทีก็ออกมาลักกินเบ็ดไถของเจ้าของบ้านในบ้านนั้น

ชะมดเขียด

อิ่นธรรมา

อิ่นต่าง ๆ

อิ่นในประเทศไทยมีหลายชนิด ผิดกับชะมดที่ทางของอิ่นทุกชนิดไม่เป็นปล้องดำขาว และไม่มี "ต่อมชะมดเล็ก" ที่ข้างกันอย่างในชะมด

อิ่นธรรมา ผิดกับอิ่นชนิดอื่น ๆ ที่มีจุดดำ ๆ ที่ข้างตัว มีแถบขาวที่หน้าผากคล้ายหน้าผากของอาแซลสุแปง

อิ่นหน้าขาว ผิดกับชนิดอื่น ๆ ที่ไม่มีลายที่บนตัวและข้าง ๆ ตัวเลย มันมีหน้าผากขาวคล้ายชนิดก่อนเหมือนกัน

อิ่นหน้าขาวมีหลายสี บางตัวสีนวลขาวเกือบทั้งตัว บางตัวสีดำเกือบทั้งตัว ยกเว้นแต่ที่หน้าผากขาว

อิ่นสองชนิดนี้ ชอบหากินสัตว์เล็ก ๆ ทั้งบนต้นไม้และบนดิน ชอบซ่อนตัวนอนตามยุงข้าวและตามมุมมืด แล้วออกลักเบ็ดไก่ของชาวบ้านกินในตอนกลางคืน ลูกไม่สุก ๆ มันก็ชอบกิน ชอบลักกินสับปะรดสุก ๆ เก่ง

อิ่นหน้าขาว

อีเห็นลายพาด

อีเห็นน้ำ

อีเห็นเครือ

อีเห็นลายพาด มีลายดำใหญ่ๆ พาดข้ามหลัง ชอบหากินสัตว์เล็ก แมลงและลูกไม้กินทั้งบนต้นไม้และพื้นดิน หายาก พบทางบักซ์ไค ไม่ลั๊กเบ็คไก่อ่ชาวบ้าน

อีเห็นเครือ ชนิดนี้มีลาย ๓ แถวบนหลัง แต่ไม่มีจุดลายตามข้างตัว ปากอ่อนข้างแหลม มีเส้นขาวบนจมูก ปลายหูมักเป็นหนังสีขาว แต่ทางบักซ์ไคปลายหูมักดำ อีเห็นชนิดนี้ ชอบหากินสัตว์เล็กๆ บนต้นไม้ บางทีก็หากินตามพื้นดิน ลูกไม้สุกก็กกิน ชนิดนี้ไม่ไกรลั๊กเบ็คไก่อ่ชาวบ้าน

อีเห็นน้ำ เป็นอีเห็นที่รวมชาติคัดแปลงอวัยวะให้หากินสัตว์ในน้ำ เช่น กุ้ง ปลา ตามริมคลองและบึงหนอง มีหนวดขาวเป็นเส้นแข็งยาวๆ อย่างกับหนวดแมวน้ำ มีแผ่นพังผืดระหว่างนิ้วเท้าสำหรับให้ว่ายน้ำได้ดี หางสั้นราว ๑ คืบ พบตามน้ำริมคลองและแม่น้ำทางบักซ์ไค

หม้อขอ ตัวใหญ่กว่าชนิดอื่นๆ สีค่อนข้างดำ มีขนขาวแซมหางยาว มันสามารถใช้หางเกี่ยวพัน โหนห้อยตัวของมันคล้ายกับเป็นมือที่ใช้อีกมือหนึ่ง ชอบหากินสัตว์เล็กๆ และลูกไม้บนต้นไม้

หม้อขอ

ชะมดแปลง

ชะมดแปลงคล้ายกับชะมดตัวจริงที่มีหางเป็นปล้องดำขาว มักพบทางบึงฯ ไร่มากกว่าทางภาคอื่น เป็นสัตว์ในวงศ์เดียวกับชะมดอีเห็น

ชะมดแปลงลายแถบ มีขนาดเล็กกว่าอีเห็นมาก เล็กกว่าพังพอนตัวเรียวขาว มีจุดดำใหญ่ๆ ตามตัว จุดดำๆ นี้ มักเชื่อมต่อกันเป็นแถบ

พาดข้ามหลัง หางของมันยาวใหญ่ มีปล้องดำขาว ๘ ปล้อง ขาทั้งสี่สั้น เวลามันเดินวิ่ง จึงคล้ายกับงูตัวเล็กๆ เลื้อยไป ชอบหาสัตว์เล็กๆ เช่น นก ลูกนก กระรอก กิ้งก่า งู บนต้นไม้กินเป็นอาหาร เป็นสัตว์ที่เคลื่อนไหวแคล่วคล่องว่องไว และกัดเหยื่อได้รวดเร็วมากหายาก

ชะมดแปลงลายจุด ใกล้เคียงกับ
 ชนิดก่อน แต่จุดดำไม่ต่อเนื่องกัน
 และไม่เป็นแผ่นข้ามหลัง หางเป็น
 ปล้องดำขาว ๕ ปล้อง นิสัยคล้าย
 ชนิดก่อน หายากกว่าชนิดก่อน

พังพอน

พังพอนใคร ๆ ก็รู้จัก เพราะ
 เด็กเล่นกลเขาชอบเอามาให้มันแสดง
 กัดสู้กับงูเห่าให้คนดูตามตลาดนัด
 บ่อย ๆ เพราะว่ามันชอบกัดกินงู ทั้ง
 ที่มีพิษและไม่มีพิษ จึงทำให้ใคร ๆ
 เข้าใจผิดคิดว่า พังพอนมีกำลังภายใน
 บ้างก็ฟันพิษงูได้ บางคนก็เล่ากัน
 เป็นตลกเป็นตะลึงว่า พอพังพอนถูกงูกัด
 พังพอนจะวิ่งไปกิน ใบยาเพื่อถอน
 พิษงู มันจึงไม่ตาย เหล่านี้เป็นความ
 เข้าใจผิดทั้งสิ้น หากพังพอนถูกงูกัด
 จัง ๆ เขาก็ตายด้วยพิษงูเหมือนกับ

สัตว์อื่น ๆ

ความจริงพังพอนสู้งูได้ก็
 เพราะความว่องไวของมัน ความ
 ตื่นเต้นทำให้ขนของมันพองออก
 ทำให้ตัวของมันดูโตขึ้น พอถูก
 ลงมามันกระโดดหลบไปมา งูมักจะ
 ฉกถูกแต่ปลายขนของมันเท่านั้น
 แต่พอถูกหัวตำลงมา พังพอน
 จึงได้โอกาสเข้ากัดท้ายทอยงู หรือ
 มิฉะนั้นมันวิ่งวนเวียนไปรอบงูจนงู
 หันตัวตามไม่ทัน มันก็โคกเข้ากัด
 ท้ายทอยเลย พันธุ์เขี้ยวพังพอนแหลม

คมมาก กัดทั้งสองข้างก็มักคอยหักตาย
หมดฤดูก็ไปเลย

พังพอน ชอบหากินสัตว์เล็ก
ตลอดจนแมลง มันชอบกิน หนู มากกว่าเหยื่ออื่น ๆ มัน มักหากิน ทั้ง
กลางวันและกลางคืน เราจึงมักเห็น
มันวิ่งตัวยาว ๆ ไปตามพื้นดิน และวิ่ง
ข้ามทางบ่อย ๆ ในเวลากลางวัน มัน
มีจมูกดีมาก มันดมกลิ่นตามเหยื่อไป
ถึงรู แล้วก็เอาเท้าขุดตามเข้าไปคาบ
เหยื่อในรูก็ได้

พังพอนในประเทศไทยมี ๒
ชนิด

พังพอนธรรมดา เป็นพัง-
พอนขนาดเล็ก ยาวจากหัวถึงโคน
หางราว ๓๐ ซม. หางยาวราว ๒๐
ซม. ขนแต่ละเส้นเป็นปล้องขาวดำ
จึงทำให้ดูมันมีขนขาวดำสลับไปหมด
ทั้งตัว หูกลมสั้นเพราะมันมุดหัวเข้า
ไปในรูเล็ก ๆ บ่อย ๆ

พังพอนกินปู เป็นพังพอน
ขนาดใหญ่กว่าพังพอนธรรมดา มาก
มีแถบสีขาวที่ข้างคอเป็นเครื่องหมาย
พังพอนชนิดนี้ชอบหากินปูปลา หอย
ตามริมน้ำ พบบ่อยทางบักซ์ไต้

พังพอนกินปู

เพื่องพอนคองว

เพื่องพอนว

เพื่องพอนเด่นคองว

๘ เพียงพอน

เพียงพอนมีรูปร่างคล้ายพังพอน แต่มีขนาดเล็กกว่า คิ้วยาวเรียบกว่าพังพอนมาก ขาสั้น หางค่อนข้างยาว เวลามันเดินตัวของมันเวิ้งไปบนพื้น ทุกลำกับว่ามันเลื้อยไปบนพื้น เป็นสัตว์ที่วิ่งไวมาก กระโดดกักต้อะไร ๆ ได้รวดเร็ว

เพียงพอนเป็นสัตว์ที่ดุร้าย ฟันเขี้ยวคล้ายสัตว์เล็กต่าง ๆ ค่ายพื้นเขี้ยวอันแหลมคม อย่างสายฟ้าแลบ โขยแทบไม่เลือกหน້าว่าจะเป็นสัตว์อะไร กลางวันนอนในโพรงไม้

เพียงพอนมีในประเทศไทย ๓ ชนิด แต่ทุกชนิดหายาก นาน ๆ พบสักครั้ง

เพียงพอนขาว ชนิดนี้ตัวสีค่อนข้างขาวเรื่อ ๆ หัวสีขาว

เพียงพอนคอขาว ชนิดนี้ตัวสีน้ำตาลอ่อน จมูกปากและใต้คอสีขาว

เพียงพอนเส้นหลังขาว ชนิดนี้ตัวตัวสีน้ำตาล เว้นแต่ที่ใต้หาง และคอเป็นสีขาว ที่บนคอและบนสันหลังมีเส้นสีขาว

หมาไม้

หมาไม้ มีรูปร่างและขนาด
 คูณิน ๆ คล้ายไปทางอีเห็น แต่สีสัน
 ผิดกันไกลมาก ตัวค่อนข้างยาว สี
 ทวี ๆ ไปทั้งตัว เป็นสีน้ำตาลอ่อน
 แกรมเหลือง ๆ แต่ส่วนบนของหัว-
 ปลายเท้าทั้งสี่และหางเป็นสีดำแกม
 น้ำตาล ใต้ท้องมีสีขาวเหลือง มากกว่า
 ส่วนอื่น ๆ ของตัว ขาของมันยาว
 กว่าขาอีเห็นเล็กน้อย คูมันวิ่งไปบน
 กิ่งไม้ แทะลวงช่องว่าง ไว อย่างกับ
 กระรอก

หมาไม่วิ่งและ เทียวหา จับ-
 สัตว์เล็กสัตว์น้อยบนต้นไม้กิน เช่น

นก ลูกนก ไข่นก กระรอก ลูก
 กระรอก กิ้งก่า งู หรือสัตว์เล็กอะไร
 ที่มันพอจะจับได้ มันกินไม่เลือกนอก
 จากสัตว์เล็ก ๆ บนต้นไม้แล้ว มันยัง
 ชอบลงจับสัตว์เล็ก ๆ บนพื้นดิน
 เช่น หนู กระต่ายป่า ไก่ป่า ไก่ฟ้า
 หรือนกตามพื้นดินก็มักถูกมันไล่จับ
 กิน แมลงบางอย่างมันก็ชอบกิน ถ้า
 มันหาเนื้อสด ๆ กินไม่ได้ เนื้อเน่า ๆ
 มันก็กินด้วยเหมือนกัน นอกจาก
 พวกเนื้อแล้ว ลูกไม้ ต่าง ๆ มันก็
 ชอบกิน เกสรดอกไม้หวาน ๆ บาง
 อย่างมันก็ชอบกินนิสัยเช่นนี้ ผิดไป
 จากอีเห็นมาก

หมาหรั่ง

เป็นสัตว์ขนาดเล็กกว่าแมวมาก
 สืบพันธุ์ในน้ำตาลกล้า ๆ มีลายเป็น
 แถบขาว ที่บนสันจมูกข้างแก้มและ
 เป็นแถบขาวไปบนหัว บนคอ ทำ
 ให้หน้าตาของมันสวยงามน่าดู เติบ
 เท้าหน้าโค้งยาวกว่าเท้าหลัง มี
 ไข่สำหรับขุดดินหาไส้เดือนและหัว-

แหว้ หัวผัดกิน จมูกของมันเกลี้ยง
 และคุ้ยไปทางจมูก ของหมูหรั่ง
 มันใช้จมูกของมัน ขุดดิน หาอาหาร
 เหมือนกัน มันมีนิสัยดุเหี้ย สัตว์
 เล็กก็พุ่งเข้ากัดกินเป็นอาหารไม่เลือก
 ที่ข้างกันมีต่อมสำหรับ ฟ่น น้ำเหม็น
 ไล่ศัตรูเมื่อศัตรูวิ่งตามเข้ามาใกล้ ตัว

หมูป่า

เป็นสัตว์ขนาดใหญ่ ย่อม ๆ มี
ปลายจมูกแบบเดียวกับปลายจมูกของ
หมู สำหรับคุ้ยดินกินไม้เถื่อนและตัว
ตัวงและหัวเหือกหัวมันกิน มันมี

ตีนผิดจากหมู คือมีเล็บโค้งยาว
แหลมสำหรับขุดหาอาหารใต้ดิน
ชอบนอนในโพรงดินใหญ่ ๆ
ที่มันใช้เล็บของมันขุดเอง มีอยู่ตาม
ป่าทั่วไปทุกภาค

นาก

นากที่वानเป็นสัตว์สี่เท้าเลื่อง
ลูกตัวนม มีคจากพระยานาคซึ่งค
คล้ายงูที่เขาเขียนไว้ในปฏิทินว่านาค
ให้น้ำปลั้ก็ร้อยก็พันท่า สองสัตว์
นี้ตัวสะกศกกัน

นากเป็นสัตว์สี่เท้าที่ค้ำน้ำได้
จับปลากิน เท้าทั้งสี่มีแผ่นพังผืดซึ่ง
ระหว่างนิ้วคล้ายตีนเป็ดเดินแหลม
คล้ายเล็บไก่ (มีชนิดเดียวที่เล็บสั้น
คล้ายเล็บคน) ทางยาว โคนหางมี

กลั่มเนื้อใหญ่ สำหรับใช้ว่ายน้ำได้
เร็ว มีพื้นเขี้ยวแหลมคมสำหรับจับ
คอบปลาไม่ให้หลุด เวลามันขึ้นมา
บนบก บางทีมันชอบยืนตัวตรงขึ้น
บนสองขาหลังโดยใช้หางยันไว้ข้าง
หลัง เวลาจับมาเลื่อง มันชอบเรียก
เจ้าของขอบปลากินเวลามันหิว พอ
กินอิ่มแล้วก็นอน กลิ้งเกลือกไปมา
ชอบนอนหงายเหมือนคน มีนิสัย
ขี้คัน เอามือเท้าเกาและเอาหลังไปถู
อะไรบ่อย ๆ

หมูผีบ้าน

หมูผีตัวเดิน ๆ คล้ายหนู แต่ปากแหลม ไม่มีฟันแตะคู่ใหญ่ข้างหน้าอย่างหนูธรรมดา ตัวสีเทา ๆ ขนาดใหญ่กว่าหนู ดิบ จักร เล็กน้อย หมูผีตัวผู้มีต่อมน้ำนมที่ข้างตัว

หมูผีชอบนอนตามรูและซอกมืด ๆ ตามข้างบ้าน ออกหากินตามพื้นคว่ำเวลาทีคนปิดไฟนอนหมดแล้ว มันชอบจับแมลงสาบกินมากกว่าแมลงอื่น เศษอาหารต่าง ๆ มันก็กิน เวลาเราเปิดไฟมันตกใจ มันวิ่งหนีและร้องเสียงจิก ๆ ๆ ๆ ไปหาที่ซ่อน

หมูผีไม่กัดแทะทำลายสิ่งของเหมือนหนูต่าง ๆ เพราะมันไม่มีฟันแตะ

ถ้าเราปิดตู้อาหารไม่สนิท หมูผีอาจลงไปกินเศษอาหารในตู้ทำให้

อะไร ๆ ในตู้มีกลิ่นเหม็นเขียวได้ นอกจากโทษเพียงเล็กน้อยเท่านั้นแล้ว หมูผีทำประโยชน์ให้เรามาก หมูผีช่วยกัดกินแมลงสาบ ทำลายแมลงสาบไม่ให้มากขึ้น ประโยชน์ที่คิดว่านี่คือ ถ้าหมูผีอยู่และหากินที่บ้านไหน หมูชนิดอื่น ๆ เกือบหมูผีไม่ชอบกลิ่นหมูผี หนูอื่น ๆ จะหนีไปอยู่บ้านอื่นหรือที่อื่นหมดไป

หมูผี

หมูผีบ้าน มีหลายชนิด โดยมากมักมีทางสั้น

หมูผีจิ๋ว มีขนาดเล็กมาก เป็นสัตว์นมที่เล็กที่สุดในโลก เล็กจนสามารถคลานลอดเข้าออกหลอดน้ำที่ใส่ค้ำก้น การค้ำสัตว์จึงต้องค้ำด้วยตีนที่บิ มีอยู่ตามป่าหลายภาค กินแมลงเป็นอาหาร

ตุ่น

รูปร่างคล้ายไปทางหนูมี ที่เราเห็นกันบ่อยๆ ตามบ้าน ตัวสีสวาทแกมดำทั่วทั้งตัว อย่างกับหนูมีตัวยาวราว ๑๐ ซม. หางสั้นจนเกือบเรียกได้ว่าไม่มีหาง ไม่มีพื่นหน้าแหลมคมอย่างพื่นอื่น คือไม่มีพื่นทะ มีเท้าหน้าใหญ่มาก เท้าหน้าใหญ่กว่าเท้าหลัง มีเล็บหน้าใหญ่มากระหว่างละ ๕ นิ้ว ตุ่นชอบขุดเป็นรูโพรงไปตามใต้ผิวดิน ไม่ลึกจากผิวดินมากนัก จึงมักเห็นเป็นทางคดเคี้ยวไปตามผิวดิน อย่างกับ

ทางของไส้เดือนยักษ์ได้อย่างชัดเจน มันไม่ค่อยดินขึ้นมากอง ไว้บนดินเป็นฝัซ็ครอบอย่างในอันเล็ก

ตุ่นไม่มีพื่นทะ อย่างพื่นอื่น ตุ่นไม่ได้ใช้พื่นในการขุดอุโมงค์ ใช้แต่เท้าหน้าขุดคุ้ยดิน จึงมีเท้าหน้าแข็งแรง ช่วงขาสั้น ฝ่าเท้าใหญ่เล็บยาวทั้งห้านิ้ว เพื่อให้สะดวกแก่การขุด ตุ่นไม่กินรากหรือหัวผักหล้า กินแต่ตัวไส้เดือนและตัวหนอนหรือตัวอะไรก็ได้ดินที่มันบังเอิญขุดไปพบเข้า

นมหรือดิน

นมหรือดินเป็น สัตว์สี่เท้าที่
เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดเดียวที่มีรูปร่าง
คล้ายหอย และมีเกล็ดแข็งๆ กลุ่ม
อยู่แทบทั่วตัว ยกเว้นแต่ที่แก้มและ
ที่ใต้ท้อง ระหว่างเกล็ดแต่ละเกล็ดมี
ขนอยู่ ๒-๓ เส้น

นมหรือดิน มีเล็บยาวโค้ง
แหลมสำหรับขุดคุ้ยรังปลวกและมด
พอขุดเป็นช่องได้แล้วก็เอาดิน อัน
ยาวและมีน้ำเหนียวๆ แลบออกไป
ให้ตัวมด ไข่มด ตัวปลวก และไข่
ปลวกติดกันเหนียวๆ หกกลืนเข้าไป
ในท้องของมัน

ตามปกตินมหรือดินโดยมาก
หากินตามรังมดและปลวกตามพื้น-
ดิน บางทีมันก็ขึ้นไปหากินบนต้นไม้
ไม้แห้งร่วงมดแดงแล้วเอาดินเลื้อยติด
ไข่และตัวมดแดงกิน เวลาที่มันขึ้น
ไต่ต้นไม้ มันใช้หางของมันพัน

เกี่ยวห้อยตัวไต่คล้ายกับว่าหางเป็น
มือพิเศษอีกมือหนึ่ง

นมหรือดินชอบนอนในโพรง
ไม้หรือโพรงหิน

มันออกลูกครึ่งละตัว กินนม
แม่ซึ่งอยู่ที่ใกล้รักแร้ข้างละเต้า เวลา
แม่ของมัน ไปหากิน มัน มักให้ลูก
ของมันเกาะไปบนโคนหาง

นมหรือดินป้องกันตัวเองไม่
ให้สัตว์อื่นทำร้าย โดยมันขดตัว
ของมันเอาหัวไว้ข้างในเอาหางพัน
ไว้ข้างนอก หากมันมีลูกมันจะเอา
ลูกของมันไว้ทางด้านใน เวลามัน
มีวันตัวกลมเช่นนั้น ใครๆ จะทิ้งให้
ตัวของมันให้กลายออกได้ยากมาก
หากเราทิ้งมันไว้เฉยๆ สักครู่มันนึก
ว่าปลอตกภัย มันก็กลายตัวออกเดิน
หนี มีอยู่ทั่วไปทุกภาคของประเทศ-
ไทย

กระต่ายป่า

กระต่ายใคร ๆ ก็รู้จัก แต่กระ-
ต่ายป่ามีส่วนตะโพกและขายาวกว่า
กระต่ายบ้าน เพราะมันต้องใช้เท้าวิ่ง
หนีภัยอยู่บ่อย ๆ เอ๊ะอะก็ต้องวิ่งหนี

ไว้ก่อนแบบกระต่ายตื่นตูม
พื้นแทะของกระต่ายทุกชนิด
เกิดจากพื้นแทะของสัตว์แทะอื่น ๆ
เช่น หนู กระรอก และเม่น เพราะ

พื้นเกาะของสัตว์อื่นมีเพียงแถวเดียว
สองซี่ แต่พื้นเกาะของกระต่ายแถว
บนมีสองแถว แถวละสองซี่ซ้อนกัน
อยู่ แถวหลังซี่เล็กกว่าแถวหน้า

ที่ไต่ฝ่าเท้าของกระต่ายมี
ขนงอกระหว่างอุ้งเท้ามากกว่าในสัตว์
อื่นๆ ทั้งนี้เพราะมันต้องวิ่งมากและ
ต้องวิ่งหรือเดินไม่ให้มีเสียง ฉะนั้น
จึงมีขนงอกยาวออกมารองรับเท้าของ
มันมาก

ขนตามตัวทั่วๆ ไปเป็นสีน้ำตาล
มีสีน้ำตาลแก่สีเทาและสีดำเป็น
ลายเลอะๆ สีจางทางใต้ท้อง หาก
มันนอนอยู่เฉยๆ ที่รังหรือโพรง
คามพงหญ้า เรามักจะมองเห็นไม้ไผ่
เห็น จะเห็นก็ก่อนมันกระโดดหนี
ไหยๆ ออกไป

เวลามันจะออกลูก แม่กระ-
ต่ายบ่กักขังของตนเองออกครองรัง
ให้อ่อนนุ่ม มีลูกครั้งละ ๑—๒ ตัว
ลูกกระต่ายบ่เกิดออกมา ก็ลืมตา ได้

และภายในวันรุ่งขึ้นมันก็รู้จักวิ่งหนี
ศัตรูได้

ตาของกระต่ายบ่สะท้อนแสง
ไฟฉายมาก เวลามันเห็นแสงไฟมัน
มักเหียวกลับมาดู บางทีก็นั่งยก-
เท้าหน้าขึ้นดู เหมือนกับสุนัขที่สอน
ให้นั่ง โดยเหตุนี้มันจึงมักถูกคน ใจ
ร้ายส่องไฟยิงกันมาก

กระต่ายบ่มีศัตรูอยู่รอบ คำน
นอกจากนั้นมันมักถูกคนชอบ ส่อง-
ไฟยิงกลางคืน กลางวันยัง ถูกไล่
ต้อนให้เข้าคอกแล้ว สัตว์ร้ายต่างๆ
เช่น แมวป่าต่างๆ หมาจิ้งจอก
หมาใน ชะมด อีเห็น และสัตว์กิน
เนื้ออื่นๆ ทุกชนิด รวมทั้งงูใหญ่ๆ
ก็ชอบกินมัน

กระต่ายบ่ไม่ชอบอยู่ตามบ่-
ดงดิบ ฉะนั้นกระต่ายบ่จึงไม่มีทาง
บ่กักไซ้ ซึ่งส่วนมากเป็นบ่ดงดิบ
ทึบและฝนตกมาก แต่มีในภาคอื่น
ทุกภาคของประเทศไทย

เม่น

เม่นใคร ๆ ก็รู้จัก เพราะขนของมันเป็นหนามแหลมเกือบทั่วตัว มันมีขนเป็นหนามแหลม ๆ ไว้สำหรับป้องกันตัว ชาวบ้านมักเชื่อกันผิด ๆ ว่าเม่นสามารถสลัดขนให้ไปทั่วทั้งตัว หรือสลัดขนให้ไปทั่วทั้งป่าใคร ๆ ก็ได้ แต่ความจริงเม่นไม่สามารถสลัดขนไปทั่วทั้งตัว ออกไปได้

วิธีป้องกันตัว ของเม่น ก็คือ มันจะพยายามวิ่งหนีศัตรู ไปก่อน หากมันถูกไล่จนตัวมัน จะหยุดก็

ปล่อยให้ศัตรูไล่เข้าไปชนหนามแหลมของมันเอง

เม่นบางตัวไม่กลัวเสือมีขนเคยเห็นเสือคาบกินน้ำอยู่ที่น้ำซับน้อย ๆ เม่นหัวน้ำลงมาจะกินน้ำเห็นเสือกินน้ำอยู่ เม่นก็เดินดอยหลังเข้าไปหาเสือคาบ เสือคาบต้องดอยหนีหลีกทางให้มันเข้าไปกินน้ำ

เม่นฟันแข็งแรง ชอบกัดกระดูกสัตว์ที่ตายแล้วกิน บางครั้งเม่นก็ยังแทะกินแห้วไปมาก ๆ ก็มี

เม่นนอนในเวลากลางวัน ในโพรงดินหรือซอกหิน ออกหากินหัวเผือก มัน หน่อไม้ ในเวลากลางคืน

เสือโคร่งและเสือดำที่ไล่ตะครุบเม่นมักถลาลงเข้าไปถูกขนเม่นตำเอาที่หน้าและที่หน้าอกเป็นบาดแผลสาหัสเนืองๆ เสียบางตัวบาดเจ็บถึงกับตายก็มี เสียบางตัวผลอเอามือตะปบจะจับเม่น ก็ถูกขนเม่นตำมือทะลุ ทำให้มันเจ็บตึงเดินไปไหนไม่ได้ สุนัขที่วิ่งไล่เม่นก็เคยวิ่งถลาลงเข้าไปชนให้ขนเม่นตำบาดเจ็บสาหัสเนืองๆ

ลูกเม่นเวลาออกจากท้องแม่ใหม่ ๆ ขนสั้น และอ่อน ไม่แข็ง
เม่นในประเทศไทยมี ๒ ชนิด
คือ

เม่นใหญ่ มีขนาดตัวใหญ่เท่าสุนัขแต่ขาสั้นกว่า ทางชนิดนี้สันแต่ขนหางกลวง มันสันหางขู่ศัตรูได้ดังกราว ๆ

เม่นหางพวง มีขนาดเท่าแมว หางยาว โคนหางเป็นเกสรหุ้มปลายหางเป็นขนเม่นสั้น อ่อน ๆ ยาว ๆ ขู่เป็นพวง

เม่นหางพวง

อันเล็ก

เป็นสัตว์ที่อยู่และหากินแต่ใน
รูอุโมงค์ที่มันขุดไปตามใต้พื้นดิน
ตัวโตเท่าหนูตัวใหญ่ ๆ ขนยาวอ่อน
นุ่มมาก สีสวาทแก่ ๆ ตัวทั้งตัว
ทางสั้นและไม่มีขน ตามเป็นจุดดำ
เล็ก ๆ ทั้งนี้เพราะสัตว์นี้อยู่แต่ในรู
มืด ๆ ไม่ได้ใช้ตากูอะไร ตาจึงเสื่อม
สภาพเสื่อลง หูก็เช่นเดียวกัน เมื่อ
มันไม่ต้องใช้หูในการฟังอย่างสัตว์
บนพื้นดิน และมันต้องเดินไปมา
ในรูอุโมงค์แคบ ๆ หูจึงกลมและสั้น
จมอยู่แต่ในขน

พื้นหน้าของอันยาวใหญ่และ
คมมาก มันใช้พื้นหน้าอันยาวใหญ่
นี้ในการทะลุดักอะไร ๆ ในขณะที่
มันขุดรูอุโมงค์ไปตามใต้ดิน

ขาทั้งสี่สั้น แต่แข็งแรง ขา
หน้าไม่ใหญ่อย่างขาหน้าของสุนัข

ชอบกินรากไม้ หัวผักหัวหญ้า
หัวเผือกมัน ที่มันบังเอิญขุดอุโมงค์
ไปพบ

อันใหญ่

มีอันอีกชนิดหนึ่งตัว โตกว่าอันเล็กมาก โตเกือบเท่าแมว ชอบขุดรูเป็นโพรงอยู่ตามใต้กอไม้ อาศัยแทะกินเหง้าไม้และรากไม้ สัตว์ของอันใหญ่นี้ไม่เป็นสัตว์กัดแสบๆ อย่างอันเล็ก แต่เป็นสัตว์ฉลาดแกมเลื่องๆ ตัวยาว จากหัว ถึง โคนหางราว ๓๕ ซม. หางไม่มีขน ยาวราว ๑๐ ซม. พื้นหน้าของมัน ใหญ่และแหลมคมมาก เพราะมันต้องแทะเหง้าไม้แข็งๆ กินอยู่เรื่อย ๆ หูของมันก็เล็กสั้นอย่างเดียวกับหูของอันเล็ก

อันใหญ่ ชอบทำโพรงเป็นห้องๆ ใต้กอไม้หลายห้องมีห้องเลี้ยงลูก ห้องนอน บางห้องคล้ายจะเป็นห้องนั่งเล่นหรือห้องรับแขก ยิ่งอยู่นาน จำนวนห้องและความกว้างของห้องก็ยิ่งมากขึ้น ต้นไม้เมื่อถูกอันกัดกินเหง้ามากๆ ก็จะเริ่มเฉาลงอัน ก็ จะย้าย ไป กัดกินและทำโพรงอยู่ใต้กอไม้ต่อไป โพรงเก่าของมัน สัตว์เล็กอื่น ๆ ชอบไปอาศัยอยู่ต่อไป

หนูพุก

หนูทอ

หนูนาท้องขาว

หนูบ้าน

หนุต่าง ๆ

หนุไคว ๆ กั้วจัก เพราะมันมี
พื้นทะคุใหญ่อยู่ที่ปลายปาก หนุ
ใช้พื้นทะคุใหญ่และแข็งแรงนี้ กัด
แทะสิ่งของต่าง ๆ เสียหายมาก

ลูกหนุเวลาออกมาใหม่ๆ คา
บึก คั่วสีแคง ๆ ไม่มีขน หนุออก-
ลูกทุกฤดู ผสมพันธุ์แล้วเพียง ๒๐
—๓๐ วัน ก็ออกเป็นตัว ออกลูก
ครั้งละหลายตัวหนุจึงเพิ่มจำนวนได้
เร็ว

หนุที่พบบ่อยมี ๔ ชนิด คือ
หนุพุก หนุพุกชนิดใหญ่มีขนาด
ใหญ่กว่าหนุอื่น ๆ ยาวจากปากถึง
โคนหาง ๒๓—๒๔ ซม. หนักถึง
๔๐๐ กรัม ชอบขุดรูลึกอยู่ข้างคัน
นา ขนขรุขระไม่เรียบ ชอบกิน-
ข้าวในนา ทำความเสียหายบ้างแต่
ไม่มากนัก ชาวนาชอบดักมาเผากิน
หนุห่อ ตัวเล็กกว่าหนุพุกหน่อย
หนึ่ง ยาวจากปากถึงโคนหาง ๑๖
—๒๔ ซม. หนัก ๕๐๐ กรัม
ชอบอยู่และหากิน ตามท่อ โส ไควก
และตามซอกสกรปวกที่ในเมืองมีมาก
ตามเมืองท่าละเมืองใหญ่ ๆ บาง-

เมือง ขนยาว ขรุขระ ไม่เรียบ ร้อย
หนุนาท้องขาว มีขนาดตัวปาน-
กลาง ยาวจากปากถึงโคนหาง ๑๓
—๒๑ ซม. หนัก ๔๕—๑๘๐
กรัม ใต้ท้องสีขาว ชอบขุดรู อยู่
ตามข้างคันนาและ ในป่า หนุรัก ๆ
พอยถึงฤดูข้าวค้งรวง มันจะกินข้าว
และออกลูกเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่าง
เร็วมาก บางทีมันยกทัพเป็นจำนวน
หลาย ๆ ล้านตัวยกทัพเป็นแถวหน้า
กระ ตาน ออก ไปเที่ยว กิน ข้าว ตาม
ท้องนาหมดไปเป็นตำบล ๆ

หนุนั้น เป็นหนุขนาดเล็ก มีหลาย
ชนิด (ขนาดยาวจากปากถึงโคนหาง
น้อยกว่า ๑๓ ซม. หางยาว) ขน-
สั้นเรียบ ชอบกัดของทำความเสีย
หายให้แก่เสื้อผ้า สมุดหนังสือ และ
ข้าวของภายในบ้านทั่ว ๆ ไป ฉะนั้น
ตามบ้านจึง ชอบเลี้ยงแมว ไว้ปราบ
หนุนี้

งูเห่า เหี้ยยต่าง ๆ นกเค้า-
แมว นกแสก มีประโยชน์มากที่ชอบ
กินหนุช่วยทำลาย หนุนา ไม่ให้เพิ่ม
จำนวนขึ้นมากนัก

กระรอกต่าง ๆ

(๑) กระรอกคอกปัดทองหางดำ (๒) กระรอกคอกหางแดง (๓—๔) กระรอกคอก
 หลากสี (๓) กระรอกขาวอีसान (๔) กระรอกดำสีทึบ (๕—๖) กระรอก
 อออุษา (๗) กระรอกขนปุย (๘) กระรอกแดงชลบุรี—ทรายดำ (๙) กระรอก
 แก้มแดง (๑๐) กระรอกข้างลายหางแดง (๑๑) กระจ๊วน (๑๒) กระตึก
 หรือกระเด็น (๑๓) กระรอกสามสี (๑๔) พญากระรอกดำ (๑๕) พญากระรอกนกหวด

กระรอกต่าง ๆ

กระรอกโคร่ง ๆ เห็นเข้ก็วิ่งจู่โจม เพราะมันมีฟันแทะคู่หน้าใหญ่ สิวหยาบกัดแทะกินผลไม้เปลือกแข็ง - หางของมันแบนพวง บางชนิดอยู่ในโพรงไม้ บางชนิดทำรังกลม ๆ อยู่ หากินกลางวัน กินผลไม้ ยอดไม้ ดอกไม้ แมลงต่าง ๆ และสัตว์เล็ก ๆ ที่มันพอจะจับได้ เช่น จิ้งจก และลูกนกในรัง ส่วนมากหากินบนต้นไม้ บางชนิดหากินบนพื้นดินและตามพุ่มไม้ด้วย ๆ กระรอกคงมีขนาดตัวใหญ่กว่ากระรอกตามไร่สวน กระรอกมีมากชนิด ที่น่ารู้จัก คือ

กระรอกคองปลายหางดำ (เลข ๑) มีลักษณะสำคัญที่มีปลายหางดำ ที่อ้อมมักเป็นสีเทาทางภาคเหนือหลังสีน้ำตาลแดง

กระรอกคองท้องแดง (เลข ๒) ส่วนมากโตที่ท้องแดง แต่ในบางป่าท้องแดงน้อยหรือไม่แดงเลย ทางภาคเหนือหลังมักเป็นสีแดงในป่าอื่นหลังมักดำมากบ้างน้อยบ้าง

กระรอกหลากสี (เลข ๓-๔) มีมากสีมืดกันไปตามท้องที่ราว ๒๐ กว่าสี

กระรอกขาว (เลข ๕) มีในอีสาน กระรอกดำ (เลข ๔) มีตามป่าเขาทะเลสาบบุรี-
- สัตหีบ กระรอกอุยธยา (เลข ๕-๖) มีวงขาว หรือหน้าขาว กระรอกแถมบุรี (เลข ๗) ตัวเล็กกว่าชนิดอื่น ๆ ในพวก

เดียวกัน ทั้งสีขาว กระรอกแดง (เลข ๔) โตทั้งก็แดงมีตั้งแต่ขอบหูไปจนถึงทวาร

กระรอกแก้มแดง (เลข ๔) ชอบหากินยอดไม้ ลูกไม้และแมลงตามลำต้นและบนพื้นดิน พบทั่วไปตั้งแต่ภาคเหนือลงไปจนถึงใต้

กระรอกสีข้างลายท้องแดง (เลข ๑๐) ชอบหากินตามไร่สวน พบบ่อยทางบึงก็ได้

กระรอกขี้หนู (เลข ๑๑) มีแถบขาว ๒ แถบ และแถบดำอยู่กลางที่สีข้าง หางค่อนข้างสั้น

กระรอกเลื้อยหรือกระดิก (เลข ๑๒) มีลายดำขาวอยู่บนหลัง เป็นกระรอกที่เล็กที่สุด เวลามันไต่อยู่บนกิ่งไม้มักมองเห็นปากมักไต่ขึ้นแต่เสียงมันร้องดัง "จืด จืด จืด"

กระรอกสามสี (เลข ๑๓) เป็นกระรอกที่มีขนาดใหญ่กว่ากระรอกคองทั่วไป บนหลังสีดำ ข้างตัวสีขาว ใต้ท้องสีแดง สดงามมาก มีตามป่าดงดิบทางบึงก็ได้

พญากระรอกดำ (เลข ๑๔) เป็นกระรอกที่ใหญ่ที่สุดขนาดตัวเกือบเท่าอีเห็น บนตัวดำ ใต้ท้องขาวนวล มีตามป่าดงทั่วไป

พญากระรอกนวล (เลข ๑๕) มีสีขาวนวลทั่วตัว มีตามป่าดงดิบทางบึงก็ได้

กระรอกบิน

กระรอกบิน ความจริงมันบินไปมาอย่างนกไม่ได้ มันไต่แต่กระโจนจากกิ่งไม้สูงต้นหนึ่งร่อนลงไปยังอีกต้นหนึ่งเท่านั้น แผ่นปีกของกระรอกบินเป็นแผ่นหนังสัตว์บางๆ ที่ข้างตัวซึ่งจากขาหน้าไปยังขาหลัง

กระรอกบินตอนกลางวันนอนในโพรงไม้มีตๆ ออกหากินเฉพาะแต่ตอนกลางคืน ชอบกินลูกไม้ ยอดไม้และแมลงต่างๆ

กระรอกบินมีหลายชนิด ที่น่ารู้จักคือ

พญากระรอกบิน ยาวจากหัวถึงปลายหางกว่า ๓ ฟุต มีหลายชนิด บางชนิดสีแดงเข้ม บางชนิดสีน้ำตาล บางชนิดสีดำ กลางวันนอนในโพรงไม้ กลางคืนก็ออกกลาร่อนไปหากินลูกไม้และยอดไม้ตามป่า

กระรอกบินเล็ก มีหลายชนิด สีน้ำตาลและเทา บางชนิดยาวจากหัวถึงหางราว ๑ ฟุต บางชนิดเล็กกว่ามาก กลางวันชอบนอนในโพรงไม้ เวลามันนอนมันเอาปลายหางของมันโค้งมาปิดหน้าปิดตาด้วย ชอบกินลูกไม้ยอดไม้และแมลงต่างๆ

บ้าง

บ้างเป็นสัตว์ที่มีแผ่นหนังเป็น
ร่มชูชีพ ทาง ไปไต่รอบตัว คล้ายกับ
ว่านบกเบา ไม่มีหางยื่นออกไปเป็น
พวงยาว ๆ อย่างในกระรอกบิน ตัว
ของมันสีเทาแกมน้ำตาล มีลายมีจุด
เลอะ ๆ คุคล้ายกับเปลือกไม้แห้ง ๆ
มันจึงซ่อน ตัว เข้ากับ ต้นไม้ ได้ง่าย
มองหามันไม่ใคร่เห็น

บ้างไม่มีฟันแทะคู่หน้าใหญ่ ๆ
อย่างกระรอก บ้างจึงแทะกัดลูกไม้
แข็ง ๆ กินไม่ได้ บ้างกินยอดไม้ใบไม้
ดอกไม้ ลูกไม้ที่ไม่แข็ง และแมลง
ต่าง ๆ เป็นอาหาร จับมาเลี้ยงยาก
มักตายง่าย

บ้างนอนในเวลากลางวัน และ
ออกหากินในตอนกลางคืน บ้างชอบ
นอนในโพรงไม้หรือตามคอกมะพร้าว
เวลามันนอน มันเอาเล็บแหลม โกง

ของเท่าทั้งสี่ เกี่ยวกิ่งไม้ ห้อยตัวนอน
แขวนตุ้กลาย ๆ กับ ห่อผ้าขี้รว ห้อย
แขวนอยู่

เวลามันเดินทางไปหากิน มัน
จะไต่ต้นไม้ขึ้นไปให้สูงก่อน การไต่
ขึ้นไปนี้ มันใช้เท้าหน้าทั้งสองถึงตัว
ขึ้นไป แล้วใช้เท้าหลังทั้งสองยันตัว
ตามขึ้นไป เมื่อขึ้นไปสูงแล้วมันจึง
กระโดดออกจากต้นไม้ ทางขาทั้งสี่
ออกไป ทางแผ่นหนังที่คล้ายร่ม
ชูชีพออก ร่อน ไล่ไปยัง ต้นไม้ที่มีมัน
จะไป

บ้างมีนม ๒ คู่ คือมีนมอยู่ใต้
รักแร้ข้างละ ๒ เต้า ลูกมันจะมีครึ่ง
ละตัว ลูกจะเกาะติดอยู่กับหน้าอกแม่
แม่จะพาไปค้ำยในเวลาแม่ไปหา
กิน

ค้างคาวปีก

ค้างคาวกินแมลง
มีแผ่นหนังที่หาง
สำหรับจับแมลง

ค้างคาวกินผลไม้
ไม่มีแผ่นหนังที่หาง

ค้างคาว

ค่างควแม่ไก่

ค่างควหน้าหมา

ค่างควหน้าวัว

๒ ค่างคว

ค่างควเป็นสัตว์ เลี้ยงลูก
ด้วยนม ชนิดเดียวที่สามารถบิน ได้
เก่งเหมือนนก ปีกของค่างควเป็น
แผ่นพังผืดบางๆ ซึ่งขึงระหว่าง
นิ้วของค่างควแต่ละนิ้วยาวมก
มีเล็พ นิ้วหัวแม่มือก็เท่านั้นที่ไม่มี
พังผืด แผ่นพังผืดซึ่งติดไปยัง
ข้างตัวด้วย

ลูกค่างควมักเกาะตุนนมอยู่ที่
หน้าอกแม่ เวลากลางคืนแม่พาบิน
เที่ยวหากิน ลูกก็เกาะติดอกแม่ไป
ด้วย

ค่างควแบ่งเป็นพวกใหญ่ ๆ
ได้เป็น ๒ พวก

๑ ค่างควที่กินลูกไม้

เป็นอาหาร มี ๑๕ ชนิด ค่างคว
พวกนี้เกือบทุกชนิดมีเล็บที่ปลายนิ้ว
ชี้และไม่มีแผ่นหาง

ค่างควแม่ไก่ เป็นค่าง-
ควกินลูกไม้ขนาดใหญ่ กลางวัน
เอาเท้าเกาะกิ่งไม้ ห้อยหัวนอน ตาม
กิ่งไม้รวมกันเป็นหมู่ใหญ่ ๆ ค่าง-
ควแม่ไก่มีขนคอยยาว ตูหน้าตาล้าย
กับสุนัขอัลเซเชียน ค่างควแม่ไก่
ทางบักซ์ไค และจินทบุรี มีขนาด
ใหญ่กว่าทางกรุงเทพฯ มาก

ค้างคาวสามคร

แวมพอยนปลง

ค้างคาวเพดาน

ค้างคาวหน้าหม

ค้างคาวปากยื่น

ค้างคาวผีเสื้อ

ค้างคาวปากยื่น บางทีชาว
บ้านเรียกว่าค้างคาวหางหนู เพราะ
หางของมันโผล่ยาวออกมาจากแผ่น
หางแลดูคล้ายกับหางหนู ริมฝีปาก
ของค้างคาวชนิดนี้มีรอยจีบยื่นๆ
ค้างคาวชนิดนี้หากอยู่ในถ้ำใดก็มัก
ชวนกันมาอยู่เป็นเรือนล้าน หลายนๆ
ล้านตัว ชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงชอบ
กวาดเก็บเอาซี่ค้างคาวเหล่านี้ไปขาย
เพื่อทำเป็นปุ๋ย บางคนเอาไปเคี้ยว

ทำเป็นดินประสิว ในสมัยโบราณเรา
ใช้ซี่ค้างคาวเหล่านี้ไปเคี้ยวทำดินปืน
สู้กับข้าศึก

ค้างคาวผีเสื้อ ค้างคาวชนิด
นี้สีน้ำตาลแกมดำ แต่มิใช่เป็นแถบ
ลายสีส้มคล้ายกับผีเสื้อ หากเห็น
มันบินไปในเวลากลางวัน มักเข้าใจ
ผิดคิดว่า เป็นแมลงผีเสื้อ มันชอบ
นอนในยอกกล้วยและชอบกินแมลง
เป็นอาหาร

ค้างคาวหน้ามหาหรือ

ค้างคาวบัว เป็นค้างคาวที่กินลูกไม้เป็นอาหารแต่กลางวันนอนในถ้ำในโพรงไม้หรือในใบตาลที่ห่อหุ้ม

ค้างคาวหน้ายาว มีขนาด

ค่อนข้างเล็ก หน้ายาวมากกว่าค้างคาวชนิดอื่นเล็กน้อยมาก ที่ปลายลิ้นมีคล้ายแปรงสำหรับ มัน ใช้สอดเข้าไปในดอกไม้มากวาดดูดเอาเกสรและน้ำหวานจากดอกไม้มาเข้าปากเป็นอาหาร มันจึงมีประโยชน์ในการผสมพันธุ์เกสรดอกไม้

๒. ค้างคาวทากินแมลง

เป็นอาหาร ในเมืองไทยมีถึง ๖๔ ชนิด ค้างคาวพวกนี้ ไม่มีเล็บที่ปลายนิ้วที่มีมือ แต่มีแผ่นหนังสำหรับใช้เป็นสวิงจับแมลง

ค้างคาวเพดาน ค้างคาวชนิดนี้มีตุงปีกที่ชอกข้อมือ อาศัยอยู่บนเพดานบ้านพอจวนพลบจะออกมาบินไปในอากาศก่อนค้างคาวชนิดอื่น ๆ มันเที่ยวบินโฉบจับแมลงเรื่อยไป มีมากในกรุงเทพฯ

ค้างคาวแวมพายแปลง

ค้างคาวแวมพายที่คัดเลือกสัตว์และคนกินนั้น มีอยู่เฉพาะแต่ในทวีปอเมริกาใต้ ในประเทศไทยมีแวมพายแปลง ๒ ชนิด มันกินแมลงและสัตว์เล็กๆ ไม่คัดเลือกสัตว์อื่น อย่างแวมพายอเมริกาใต้ เพียงแต่มันมีเรขาคณิตคล้ายกับแวมพายตัวจริง ห้อยเตี้ยเท่านั้น แวมพายแปลงนี้ชอบอยู่ในถ้ำ ออกหากินตอนมืดสนิทแล้ว

ค้างคาวหน้ายักษ์ต่างๆ

ค้างคาวพวกนี้มีหลายชนิดมันมีแผ่นหนังรอบๆ จมูก คล้ายกับคอกไม้แผ่นหนังรอบๆ จมูกกว้างเป็นอวัยวะสำหรับ คลื่นเสียงคล้ายกับเครื่องเรดาร์ชนิดหนึ่งที่เขาใช้กันในเครื่องบิน มันจึงสามารถจับแมลงในกลางคืนเดือนมืดหรือบินไปในถ้ำที่มีคสนิทได้ เช่น ค้างคาวสามคร และ ค้างคาวหน้าหมู

กระแต

รูปร่างดูเผิน ๆ คล้ายกระรอก แต่ปากแหลมกว่า มีแถบสีขาวพาด-
 ใต้ ตูให้สังเกตเห็นว่ามันไม่มีฟันเกาะ
 คู่ใหญ่อย่างกระรอก ขนาดตัวเล็ก
 กว่ากระรอกตามสวนทั่วไป ฉะนั้น
 กระแตจึงชอบกัดลูกไม้เปลือกแข็ง ๆ
 ไม่ได้ เจาะมะพร้าวไม่ได้ มันชอบ
 กินลูกไม้สุกเปื่อย ๆ เช่น ชมพู
 กัลยัย แต่ที่มันชอบมากที่สุดคือ
 แมลงต่าง ๆ ส่วนมากมักเที่ยววิ่ง
 หาแมลงและหนอนกินตาม พื้น ดิน
 มัน จะขึ้นไปหากินบนต้นไม้ด้วย
 บ้างเป็นบางครั้ง

กระแตชอบ ทำรังตาม ซอก
 โพง คานเขาเปลือกไม้อ่อน ๆ และ
 ใบไม้แห้ง ๆ มาทำเป็น รังกลม ๆ
 เหลือช่องไว้เฉพาะทางเข้าออก ตก
 ลูกครั้งละ ๒—๓ ตัว แม่ต้องให้นม
 ลูกราวเดือนครึ่งลูกจึงออกไปหากิน
 ได้ จับมาเลี้ยงเล่น เชื่องง่าย กัดไม่
 เจ็บ มันชอบลงไปนอนในกระเป๋-
 เสื้อ เด็ก ๆ ชอบเลี้ยงกันมาก

กระแตมีอายุจะบางอย่างคล้าย
 กับสัตว์พวกลิง นักสัตววิทยาเขาจึง
 เอามารวมไว้ใกล้ ๆ กับพวกลิง

ลิงลมหรือนางอาย

ลิงลมยุคสุดท้ายถึงแต่ ไม่มีหาง
ตัวเล็กกว่าแมว หัวกลมตาโต หูสั้น
ตัวสีขาวเรื่อ ๆ บางตัวสีน้ำตาลอ่อน
มีสีน้ำตาลแก่ เส้นหนึ่งบน ต้น หลัง
และต้นคอซึ่งแยกออกเป็นสี่เส้น ไป
ยังหูและตาทั้งสองข้าง ลิงลมทาง
บราซิลมีสีคล้ำและมีเส้นสีแสดบนหัว
ซีกกว่าลิงลมทางภาคอื่น เล็บทุก ๆ
เล็บคล้ายเล็บคน แก่น้ำสีเทาหลัง
เล็บกลมโค้งแหลมคล้าย กับเล็บนก

ฟันเขี้ยวของมันแหลมคมมาก
หากเราไปจับมัน โดยไม่ระวังให้มัน
มีก็จะแฉกกัดเอาได้อย่างรวดเร็ว มี
นมที่หน้าอกข้างละเต้าคล้ายคน ลูก
มักจะกอดอยู่ที่หน้าอกแม่ ขณะที่ แม่
ไปหากิน

ลิงลมกลางวันนอน ใน โพรง
ไม้หรือตามกิ่งไม้ที่มี ใบคอกมูมิทาบ
กลางคืน จึง ออกหากิน มัน ชอบ กิน
แมลงต่าง ๆ มากกว่าอาหารอื่น
เวลายามเช้าไปใกล้แมลง มันจะยืน
ตัวตรงขนบน ๒ ขาหลัง แล้วก็ยก
มือขึ้นทำท่าจ้อง แล้วจึงตะ กรุบ
แมลงนั้นอย่างรวดเร็ว จับมาได้ก็
กินเลย แมลงบางตัวมันก็จับก็แข็ง ๆ
หรือกัดหัวทั้งเสียก่อน แล้วจึงกิน
ตัวของมัน นอกจากแมลงมันกินลูก
ไม้ยอดไม้บ้างแต่ไม่มากนัก

ตาของมันโตมาก เพราะ มัน
ต้องหากินแมลงในที่มืด ฉะนั้นมัน
จึงไม่ชอบแสงสว่างกลางวัน มัน
ชอบซุกหน้าอกไว้ที่หน้าอกและ หัน
ไปทางซอกที่มืด ๆ โดยเหตุนี้ใคร ๆ
จึงชอบเรียกมันว่านางอาย

การกลานเคลื่อนไหว ไปตาม
กิ่งไม้ มันไปช้า ๆ ช่วงกกระดุก ๆ
คล้ายกับคนแก่เดิน แต่ถ้ามามี
ลมพัดทำให้กิ่งไม้ไหว ๆ มันจะไป
ไต่เร็วเข้า เคี้ยวเคี้ยวหายไปเลยจะ
เห็นชาวบ้านจึงมักเรียกมันว่าลิงลม

ลิงผสม

ลิงขาว

ลิงดำ

ลิงลายเงิน

ลิงต่าง ๆ

ลิงเสือ

ลิงใคร ๆ ก็รู้จัก มันมีหน้า
ตากลายมาทางคน มีมือเท้าข้างละ
ห้านิ้วคล้ายมือคน แต่เท้าของมันจับ
ฉวยอะไรคล้ายกับมือได้ด้วย

ลิงมีถุงแก้มสำหรับเก็บอาหาร
ที่เกี่ยวไม่ทันแบ่งใส่เก็บไว้ในกระพุ้ง
แก้มก่อน แล้วจึงค่อยหยิบเอาออก
มาเคี้ยวให้ละเอียดภายหลัง

ลิงชอบอยู่เป็นฝูง มีจำฝูงทำ
หน้าที่คุมฝูงและผสมพันธุ์กับตัวเมีย
ทุกตัวที่เป็นสัตว์ หากตัวผู้หนึ่งจะผสม
พันธุ์ด้วย ก็ต้องต่อสู้กัดและไล่ออก
จากฝูง ลิงชอบกินลูกไม้มากกว่า
ยอดไม้ นอกจากนั้นชอบกินแมลง
และสัตว์เล็ก ๆ ที่มันพอจะจับได้
เช่น กิ้งก่า ลูกรัก ไช้หน เป็นต้น

ลิงในประเทศไทยมี ๕ ชนิด ความยาวของหางแต่ละชนิดยาวสั้น ผิดกัน จึงเป็นเครื่องบอกแยกชนิด ของลิงต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

ลิงแสม (อ่านว่าลิงสะแหม) มีหางยาวมากกว่าลิงชนิดอื่น ๆ หาง ยาวกว่าหัวและตัวรวมกัน ลิงแสม ตัวเล็ก ๆ มักมีลูกแหมซ้อนตรง กลางหัว เมื่อโตะขึ้นลูกแหมอาจจะ หายไป ชอบอยู่ตามป่าแสมชายทะเล หาดหินปู ปลา หอย ต่าง ๆ ตาม ชายเลนริมทะเล

ลิงแสมป่าที่อยู่ไกลจากชายทะเล มีอยู่ตามป่าเขาและป่าริมแม่น้ำ หลายแห่ง ลิงแสมแต่ละป้ามักจะมี หน้าตาผิด ๆ กันไป แต่ทุกชนิดมี หางยาวบอกลีห้อยของมัน ลิงแสมที่ อยู่ใกล้ทะเลหาดหินลูกไม้ แม่สงและ สัตว์ต่าง ๆ บางทีก็ลงมาหาดหินปูปลา ตามริมห้วย

ลิงแสมเลี้ยงเชื่อง หักง่าย ผู้ที่ หาดหินทางละครลิงชอบเอาลิงแสมมา หักมากกว่าลิงอื่น

ลิงวอก มีหางยาว รวดเร็ว ของความยาวหัวกับตัวรวมกัน ชน ที่ตะโพกสีค่อนข้างแดง มันชอบตี หน้าแหย่เขี้ยวถึงฟันคู่คน ฉะนั้น ใคร ๆ ที่ชอบตีหน้าคู่คนอื่น เขาจึง เรียกคนนั้นว่าอ้ายวอก เลี้ยงเชื่อง หักง่าย เล่นละครเก่ง แต่มักคุ ชอบ คู่คนและกัดเก่ง

ลิงอ้ายเงี้ยว คล้ายกับลิง- วอก แขนขาล้ำกว่าลิงวอก ที่ตะโพก สีชนไม่แดง มีอยู่ตามภูเขาทางตะ- วันตกเฉียงเหนือ ของ ประเทศไทย

ลิงกัง หางสั้น น้อยกว่าครึ่ง ของความยาวของหัวกับตัว รวมกัน หางเรียวเล็กและมักยกโค้งขึ้นไปไว้ บนหลัง ขนบนหัวคล้ายกับมันต์คิ ผมแบบลานบิน ชาวสวน มะพร้าว ชอบจับไปหักให้มันขึ้นมะพร้าว

ลิงเสน หางสั้นจุนจุนคิเดียว ตัวอายุมากมักมีผมหาวคล้ายกับฮิปปี และมักมีสีแดงที่หน้าและที่ก้นมากจน เห็นได้ชัด

ค่างต่าง ๆ

ค่างเป็นสัตว์คล้ายลิง แต่ไม่มีถุงเก็บอาหารที่กระพุ้งแก้มอย่างลิง ค่างทุกชนิดมีหางยาว กว่าความยาวของหัวและตัวรวมกัน ค่างชอบกิน

ใบไม้ ยอดไม้ มากกว่าลูกไม้ ฉะนั้นผู้ที่จับค่างมาเลี้ยง หากให้ค่างกินแต่ลูกไม้อย่างเดียว ไม่ไคร้ให้ใบไม้ที่มันชอบแล้ว มันมักจะตายภายใน

ไม่ซ้ำ โดยเหตุที่มันกินใบไม้ซึ่งย่อย
ยากกว่าลูกไม้ กระเพาะอาหาร ของ
มันจึงมีลักษณะแบ่งเป็น สาม ส่วน
คล้ายกับกระเพาะของสัตว์เคี้ยวเอื้อง
ค่างมีฝ่ามือฝ่าเท้าดำ หัวแม่
มือสั้นกว่าลิง

ค่างชอบอยู่เป็นฝูง ลูกเกาะ
อกแม่ไปหากินจนอายุราว ๓ เดือน
จึงหยัดหากินเอง เวลามันจะไปจาก
ต้นไม้ต้นหนึ่งไปยังต้นอื่น มันมัก
กระโจน กระโดดมือเท้ากางหางชี้
ไปคว้าเอากิ่งไม้ใบไม้ของต้นไม้ถัด
ต่อไป กระโดดได้ไกลกว่าลิงมาก
ค่าง มี ใน ประเทศไทย หลาย
ชนิด

ค่างหงอก ขนบนหัวยอก
แหลมขึ้นไปคล้ายกับว่ามันใส่หมวก
โรบินสันครุโซ โคนขนทั่วไปสีเทา
แก่ แต่ปลายสีขาว ไกร ๆ จึงเรียก
มันว่าค่างหงอก ค่างชนิดนี้ไม่ส่ง
เสียงดังมากเหมือนชนิดอื่น

ค่างแว่น ขนบนหัวรุงรัง
คล้ายกับฮิปโปที่ไม้เคยพบหัว ผิว-

หนังที่หน้าสีดำมีวงขาวเห็นชัดสะกุด
ตามาก ที่รอบตาทั้งสองอย่างกับ ใส่
แว่นตา ริมฝีปากก็เป็นสีขาว บาง
ตัวเป็นสีชมพูจาง ๆ ร้องเสียง เจ๊กก๊ก
เจ๊กก๊ก สองพยางค์

ค่างกะ สีทั่วไปทั้งตัวดำหัว
ไปหมด แต่มีแถบขาวที่คั่นในของ
โคนขาทั้งสองข้างและใต้ท้องสีจาง
หน่อย มีสีขาวที่หนังตาบนล่าง (แต่
ไม่รอบตา) และสีจาง ๆ ที่ปลาย
ปากแต่ไม่ชัดเจนเหมือนในค่างแว่น
ลูกสีค่อนข้างเทา มีเส้นดำบนหลัง
และที่หลังแขน หน้าสีดำ ร้องเสียง-
ดัง กะ กะ กะ บางคนจึงเรียกว่า
ค่างกะ หางและกะโปกสีขาวกว่า
ชนิดอื่น

การเลี้ยงค่าง ต้องพยายาม หา
ยอกไม้ใบไม้ที่คน ชอบ กิน เป็น ผัก
ให้กินหลาย ๆ อย่าง แล้วแต่มันจะ
เลือกกิน เช่น ใบกระถิน ใบถั่ว
ต่าง ๆ ใบมะกอก ใบมันต่าง ๆ ฯลฯ
มันชอบกินใบไม้มากกว่าลูกไม้

พระนันทวรนาถ

ขะนี่ต่าง ๆ

ขะนี่เป็นวานรคล้ายมนุษย์ มากกว่าลิงค่างอื่นๆ เพราะมันไม่มีหาง และ มัน ชอบ เต้น สองเท้าเป็นครั้งคราว เวลามันเดินสองขามันมักชูแขนขึ้นเพื่อการทรงตัว แขนมันยาวกว่าลิงค่างทุกชนิด เวลามันยืนสองขา แขนของมันที่ห้อยลงมามีมือเกือบจะถึงดิน ขะนี่ทุกชนิดในประเทศไทยมีหลังมือหลังเท้าเป็นขนสีขาวเห็นได้ชัดเจน

ขะนี่เวลาเคลื่อนไหว ไปมา มันใช้แขนอันยาวและแข็งแรงของมันห้อยโหนโยนตัว จากกิ่งหนึ่งไปอีกกิ่งหนึ่ง จากต้นไม้ต้นหนึ่งไปยังต้นไม้อีกต้นหนึ่งเรื่อยไป

ฉะนั้นขะนี่จึงผิตกับลิงค่างทั่วไป ลิงค่างชอบไต่ต้นไม้ไปบนกิ่งไม้ แต่ขะนี่โยนตัวไปได้ถึงไม้

ขะนี่ออกลูกครั้งละ ๑ ตัว ลูกกอดอกแม่ไปกับแม่เวลาแม่ไปหากิน

ขณะนี้ในประเทศไทยมี ๒ ชนิด
คือ

ชะนีธรรมดา ชนิดนี้ทั้งตัว
ผู้ตัวเมียบางตัวเกิดมาเป็นสีดำทั้งตัว
บางทีเกิดมาเป็นสีขาวทั้งตัว ตัวไหน
เกิดมาเป็นสีอะไร ก็จะเป็นสีนั้น
อยู่ตลอดไป หน้าที่สีดำมีขนขาวรอบ
หน้า หลังมือหลังเท้าขาว มีอยู่ทั่วไป
ทุกภาคเว้นแต่ทางภาคตะวันออก
เฉียงใต้ซึ่งมีแต่ชะนีมั่งกุฏ

ชะนีมั่งกุฏ ชนิดชนิดนี้ขน
บนหัวยาวแบนลงไปข้างๆ เมื่อเกิด
มาใหม่ๆ มีสีขาวทั้งตัวผู้ตัวเมีย พอ

โตขึ้นตัวผู้จะเป็นสีดำทั้งตัว แต่รอบ
หัวเป็นแถบ สีขาว คล้ายกับ นักมวย
สวมมงคลตอนรัวไหว้ครู หลังมือ
หลังเท้าและที่อวัยวะเพศก็เป็นสีขาว
คล้ายกับสีดำของตัวเห็นได้ชัดสะกูดตา

ส่วนตัวเมียซึ่งเกิดมาใหม่ ๆ
เป็นสีขาวนั้น พอโตขึ้นหน่อยก็มีสีดำ
บนกระหม่อม มีสีดำที่หน้าอกคล้าย
ผ้าเอี่ยมดำ

ชะนีมั่งกุฏมีในภาคตะวันออก
เฉียงใต้ คือ มีตั้งแต่ชลบุรีไปทาง
ปราจีนบุรี ราชบุรี จันทบุรี และ
ตราด

ชะนีมั่งกุฏ

ปลาพะยูน

ปลาพะยูน เป็นสัตว์ เลี้ยง
ลูกด้วยนม ซึ่งชอบกินสาหร่ายใน
ทะเลเป็นอาหาร ธรรมชาติจึงกั-
แปลงให้ขาหน้ากลายเป็น ครีบ สำ-
หรับว่ายน้ำ และกัแปลงให้มันมี
หางคล้ายหางปลา แต่หางของมัน
วางขวางไม่เป็นหางตั้งขึ้นอย่าง หาง
ปลาทั่วไป หัวของมันกลม ๆ มี
หนวดแข็งแรง ๆ คอสั้นคล้ายกับว่า
ไม่มีคอ ตัวผู้มีฟันซี่ขึ้นอกใหญ่
ออกเป็นคล้ายฟันเขี้ยว ฟันซี่อื่น ๆ
เป็นซี่เล็ก ๆ ทั้งนี้เพราะมันกินแต่
สาหร่ายทะเลซึ่งไม่ต้องการฟันแหลม
คมมาก ๆ เหมือนอย่างสัตว์ที่กิน
เนื้อเป็นอาหาร

ปลาพะยูนว่ายน้ำด้วยการ ใช้
หาง ส่วนขาหน้าของมันก็กลายเป็น
ครีบนั่น มันมักใช้สำหรับเขี่ยสา-

หร่ายไปที่ปากและใช้ สำหรับ ประ-
คองลูกเวลาให้กินนม เวลามันจะ
ให้ลูกดูดนมมันโผล่หัวและโผล่ขึ้น
มาแล้วใช้ครีบ ข้าง หนึ่ง ประคองให้
ลูกดูดนม ลูกคล้ายกับคนให้ลูกดูด-
นม ทำให้ใคร ๆ ชอบเรียกมันว่า
นางเงือก เหมือนโน้นिया

มันชอบอยู่ตามทะเลน้ำตื้นที่มี
สาหร่ายมาก ๆ ภายในอ่าวไทยเคย-
มี ตั้งแต่ครั้งราชาไปจนถึงระยอง

เพราะว่ามันต้องโผล่ขึ้นมาหายใจบ่อย ๆ เวลามันไปกินคอรัน มัน
มักจะจมน้ำตายง่าย ๆ ชาวประมงก็
ชอบจับมันฆ่าและแล่นเนื้อมาขายตาม
ตลาด ปัจจุบันนี้ชาวประมงชอบใช้
ระเบิดปลาเพิ่มขึ้น สัตว์นี้จึงหายาก
มากและอาจสูญพันธุ์ในเร็ว ๆ นี้

ปลาวาฬ

ปลาวาฬเป็นสัตว์ที่ออกลูกมาเป็นตัวและให้ลูก suck นมเช่นเดียวกับสัตว์บก มีอยู่ใน ทะเลลึก หลายชนิด บางชนิดตายแล้ว ซากของมันลอยเข้ามาติดฝั่งทะเลของเราเป็นบางครั้ง บางชนิดมีขนาดใหญ่กว่าช้างหลายเท่า ซากหนักกลายเป็นกรับสำหรับช่วยในการว่ายน้ำ เท่าหลัง

กลายเป็นส่วนของหาง หัวและเล็บหายไป รูจมูกเปิดขึ้นบนหัว เวลามันโผล่ขึ้นมาที่ผิวน้ำมันพ่นไอน้ำออกมาทางรูจมูกบนหัวเป็นลำสูงขึ้นไปในอากาศตั่งหลายเมตร น้ำคร่ำมาก ปลาวาฬ ชนิดใหญ่มีอวัยวะคล้ายตะแกรงที่ในปากสำหรับกรองตัวสัตว์เล็ก ๆ (แพลงก์ตัน) ในน้ำทะเลกิน

ปลาโลมาต่าง ๆ

ปลาโลมาหัวบาตร ก็ออกลูก
มาเป็นตัวและมีนมไว้เลี้ยงลูก หัว
ของมันกลมอย่างกับ บาตร ใส่ข้าว
ของพระ มันชอบว่ายเล่นคลื่นเ็น
ขึ้นมาให้เราเห็นเห็นอน้ำบ่อย ๆ กิน
ปลาเป็นอาหาร

ปลาโลมาหัวขวด ก็เป็นสัตว์เลี้ยง
ลูกด้วยนมเหมือนกัน มันชอบว่าย-
น้ำแข่งไปหน้าเรือไฟ และพุ่งตัวขึ้น
มาเหนือน้ำบ่อย ๆ มักไปเป็นฝูง
ฝูงหนึ่งมีราว ๕—๑๐ ตัว กินปลา
อื่น ๆ เป็นอาหาร

